

Bank Olmayan Kredit Təşkilatı "İnternational" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin

2024-cü il üzrə İdarəetmə

Hesabatı

1. Emitentin tam və qısaldılmış adı, vergi ödəyicisinin eyniləşdirmə nömrəsi (VÖEN), dövlət qeydiyyatının tarixi və nömrəsi	"Bank Olmayan Kredit Təşkilatı "İnternational" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti, VÖEN 1002816161, 26.01.2013-cü il.
2. emitentin hüquqi ünvanı və olduğu yer;	Azərbaycan Respublikası, AZ 1110, Bakı ş., Nəriman Nərimanov, Ataterk pr, ev 12A
3. adında dəyişikliklər olduqda, emitentin bütün əvvəlki adları, habelə onların qeydiyyata alındığı tarixlər, emitent digər hüquqi şəxsin bölünməsi və ya tərkibindən ayrılması şəklində yenidən təşkil yolu ilə yaradıldıqda, yenidən təşkilin forması, həmin hüquqi şəxsin adı, emitent hüquqi şəxslərin birləşməsi və ya çevrilmə şəklində yenidən təşkil yolu ilə yaradıldıqda, yenidən təşkilin forması, həmin hüquqi şəxslərin adları;	"Bank Olmayan Kredit Təşkilatı "İnternational" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti 26.01.2013-cü ildə dövlət qeydiyyatına alınmış BOKT "İnternational" MMC-nin hüquqi varisidir.
4. emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış və ləğv edilmiş filialları və nümayəndəliklərinin adı, olduqları yer və qeydiyyatları haqqında məlumatlar;	Yaranmış filiallar:
5. emitentin hesabat dövrü ərzində yaranmış və ya ləğv edilmiş hər bir törəmə cəmiyyətinin adı, təşkilati-hüquqi forması, hüquqi ünvanı, qeydiyyatı haqqında məlumatlar, nizamnamə kapitalında emitentin payı, hüquqi şəxsin emitentin törəmə cəmiyyəti hesab olunması üçün əsas olan müqavilənin bağlanma tarixi və qüvvədə olma müddəti;	Yoxdur;
6. emitent şirkətlər qrupunun bir hissəsi olduğu təqdirdə qrupun (emitent daxil olmaqla iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində fəaliyyət göstərən bir və ya daha artıq törəmə təşkilatı olan qrupdur) adı;	Emitent şirkətlər qrupuna daxil deyil.
7. emitentin məşğul olduğu fəaliyyət istiqamətləri;	"BOKT "İnternational" ASC AR qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada qısa və uzun müddətli, təminatlı və təminatsız kreditlər verə bilər. Kreditlərin verilməsi üçün müvafiq lisenziyaya malik BOKT "İnternational" ASC, həmçinin, aşağıdakı fəaliyyət növlərini də həyata keçirə bilər: - Borc öhdəliklərinin alqı-satqısı (faktoring, forfeiting); - Lizing; - Veksellərin uçotu; - Qarantıyanın verilməsi; - Sığorta agentli xidmətlərinin göstərilməsi; - Borcalanlara, o cümlədən, birgə borcalan qruplarına maliyyə, texniki, idarəetmə və maliyyə məsələləri üzrə məsləhət xidmətinin göstərilməsi.
8. emitent lisenziya və ya icazəyə malik olduqda, onlar üzrə fəaliyyət növləri və qüvvədə olma müddətləri;	"BOKT "İnternational" ASC AR qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada qısa və uzun müddətli, təminatlı və təminatsız kreditlər verə bilər. Kreditlərin verilməsi üçün müvafiq lisenziyaya malik BOKT "İnternational" ASC, həmçinin, aşağıdakı fəaliyyət növlərini də həyata keçirə bilər: - Borc öhdəliklərinin alqı-satqısı (faktoring, forfeiting); - Lizing;

	<ul style="list-style-type: none"> - Veksellərin uçuğu; - Qarantiyanın verilməsi; - Sığorta agentı xidmətlərinin göstərilməsi; - Borcalanlara, o cümlədən, birgə borcalan qruplarına maliyyə, texniki, idarəetmə və maliyyə məsələləri üzrə məsləhət xidmətinin göstərilməsi.
9. emitentin təklif etdiyi məhsullar və xidmətlər;	<p>"BOKT "International" ASC AR qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada qısa və uzun müddətli, təminatlı və təminatsız kreditlər verə bilər. Kreditlərin verilməsi üçün müvafiq lisenziyaya malik BOKT "International" ASC, həmçinin, aşağıdakı fəaliyyət növlərini də həyata keçirə bilər:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Borc öhdəliklərinin alqı-satqısı (faktorinq, forfeytinq); - Lizing; - Veksellərin uçuğu; - Qarantiyanın verilməsi; - Sığorta agentı xidmətlərinin göstərilməsi; - Borcalanlara, o cümlədən, birgə borcalan qruplarına maliyyə, texniki, idarəetmə və maliyyə məsələləri üzrə məsləhət xidmətinin göstərilməsi.
10. emitentin işçilərinin sayı və onun rüblük dinamikası;	354 nəfər, 1
11. emitentin idarəetmə orqanları haqqında məlumat: direktorlar şurası (müşahidə şurası) (olduqda), icra orqanı, audit komitəsi (olduqda), onların üzvlərinin adı, soyadı, atasının adı;	<p>Müşahidə Şurası: Həsənov Rifat Vaqif oğlu Abdullayev Hikmət Fikrət oğlu Allahverdiyev Aqşin İsa oğlu. İdarə Heyətinin Sədri-Həsənov Nicat Vaqif oğlu.</p>
12. emitentin fiziki və hüquqi şəxs olan səhmdarlarının (payçıların) ayrı-ayılıqda sayı;	<p>Fiziki şəxs-1 Həsənov Rifat Vaqif oğlu</p>
13. emitentin nizamnamə kapitalının beş faizi və daha artıq həcmdə səsli səhmlərinə (paylara) malik olan şəxslər (fiziki şəxsin soyadı, adı, atasının adı; hüquqi şəxsin adı, olduğu yer və VÖEN-i), onların hər birinə məxsus olan səhmlərin sayı (səhmlərin hər növü üzrə ayrı-ayılıqda göstərilir) və emitentin nizamnamə kapitalında payı-	Həsənov Rifat Vaqif oğlu- 8 000 ədəd səhm, 100%
14. nizamnamə kapitalında emitentin payı beş faizdən az olmayan hüquqi şəxslər (hüquqi şəxsin adı, olduğu yer, VÖEN-i, nizamnamə kapitalında emitentin payı)-	Yoxdur
15. emitentin səhmdarlarının (payçıların) hesabat dövrü ərzində keçirilmiş yığıncaqları barədə məlumat: yığıncağın keçirilmə tarixi və yeri (ünvan); ümumi yığıncaqda qəbul edilmiş qərarlar.	<p>24.01.2024-cü il tarixində Səhmdarların Ümumi yığıncağın qərarına əsasən istiqraz buraxılışı barədə;</p> <p>12.12.2024-cü il tarixində Səhmdarların Ümumi yığıncağın qərarına əsasən nizamnamə kapitalının artırılması barədə</p>
16. emitentin dövriyyədə olan investisiya qiymətli kağızlarının buraxılışları haqqında məlumat (investisiya qiymətli kağızların hər buraxılışı ayrı-ayılıqda göstərilir):	<p>1. Sənədsiz, adi səhmlər; AZ1001021026; 22 noyabr 2021-ci il; Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 5000 ədəd; Ümumi məbləğ-5 mln.</p> <p>2. Sənədsiz, adi səhmlər; AZ1001021026; 05 may 2023-ci il; Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 3000 ədəd; Ümumi məbləğ-3 mln.</p> <p>Dividend ödənişi- 3 301 286.10 (üç milyon üç yüz bir min iki yüz səksən altı manat 10 qəpik) manat</p> <p>3. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar;</p>
- investisiya qiymətli kağızın növü və forması;	
- investisiya qiymətli kağızların buraxılışının dövlət qeydiyyat nömrəsi və qeydiyyat tarixi;	

- investisiya qiymətli kağızların miqdarı və nominal dəyəri;

-

- investisiya qiymətli kağızlar buraxılışının məcmu nominal dəyəri;

- hesabat ili ərzində emitent tərəfindən səhmlər üzrə ödənilmiş dividendlər

haqqında məlumat (hesabat ilində səhmlərin hər növü üzrə ödənilmiş dividendlərin məbləği göstərilir);

- faizli istiqrazlar buraxılışı haqqında məlumatda - istiqrazlar üzrə gəlirliyin illik faiz dərəcəsi;

- investisiya qiymətli kağızların yerləşdirildiyi və ya tədavüldə olduğu fond birjasının adı və olduğu yer (olduqda).

AZ2007021028, 06 oktyabr 2023-cü il.

İllik gəlirlik-13%. Hər birinin nominal dəyəri 100 (bir yüz) manat olan 20 000 ədəd; Ümumi məbləğ-2 mln.

4.Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2006021029, 06 oktyabr 2023-cü il.

İllik gəlirlik-18%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 1000 ədəd; Ümumi məbləğ-1 mln.

5.Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2008021027, 30 oktyabr 2023-cü il, illik gəlirlik-18%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 1000 ədəd; Ümumi məbləğ-1 mln.

6.Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2009021026, 28 dekabr 2023-cü il, illik gəlirlik-13%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 1000 ədəd; Ümumi məbləğ-1 mln.

7.Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2010021023, 28 dekabr 2023-cü il, illik gəlirlik-13%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 1000 ədəd; Ümumi məbləğ-1 mln.

8.Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2012021021, 25 yanvar 2024-ci il, illik gəlirlik-18%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 1000 ədəd; Ümumi məbləğ-1 mln.

9.Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2011021022, 25 yanvar 2024-ci il, illik gəlirlik-18%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 1000 ədəd; Ümumi məbləğ-1 mln.

10. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2014021029, 28 mart 2024-cü il, illik gəlirlik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.

11. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2015021028, 28 mart 2024-cü il, illik gəlirlik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.

12. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2013021020, 28 mart 2024-cü il, illik gəlirlik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.

13. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2016021027, 01 aprel 2024-cü il, illik gəlirlik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.

14. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2017021026, 01 aprel 2024-cü il, illik gəlirlik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.

15. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2019021024, 01 aprel 2024-cü il, illik gəlirlik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.

16. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2020021021, 01 aprel 2024-cü il, illik gəlirlik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.

17. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar;

	<p>AZ2018021025, 01 aprel 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p> <p>18. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2024021027, 29 avqust 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p> <p>19. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2023021028, 29 avqust 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p> <p>20. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2022021029, 29 avqust 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p> <p>21. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2021021020, 29 avqust 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p> <p>22. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2030021029, 25 noyabr 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p> <p>23. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2031021028, 25 noyabr 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p> <p>24. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2027021024, 25 noyabr 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p> <p>25. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2028021023, 25 noyabr 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p> <p>26. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2025021026, 25 noyabr 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p> <p>27. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2029021022, 25 noyabr 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p> <p>28. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2026021025, 25 noyabr 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p> <p>29. Faizli, sənədsiz, təmin edilməmiş istiqrazlar; AZ2032021027, 25 noyabr 2024-cü il, İllki gəlirlilik-15%. Hər birinin nominal dəyəri 1000 (bir min) manat olan 250 ədəd; Ümumi məbləğ - 250 min.</p>
17. emitent tərəfindən bağlanmış xüsusi əhəmiyyətli əqdlər barədə məlumatlar: əqdin məbləği; hesabat tarixinə əqdin ödənilməmiş hissəsi.	Yoxdur;
18. emitent tərəfindən aidiyyəti şəxslərlə bağlanmış əqdlər barədə məlumatlar:	Təsisçi, Həsənov Rifat Vaqif oğlu 1. Borc müqaviləsi - 1100000 AZN (08.04.2024)

- bağlanmış əqdin mahiyyəti, tarixi və məbləği; - aidiyyəti şəxs barədə məlumat və emitentlə aidiyyət əlaqəsi.	2. Borc müqaviləsi - 200000 AZN (19.04.2024) 3. Borc müqaviləsi - 500000 AZN (31.05.2024) 4. Borc müqaviləsi - 300000 AZN (29.10.2024)
19.Hesabatın təsdiq edildiyi ümumi yığıncağın tarixi;	30.12.2024-cü il
20.hesabatın açıqlanma mənbəyi haqqında məlumat.	https://www.cbar.az/meas

BOKT "International" ASC-nin
İdarə Heyətinin Sədri

Baş mühasib:

Nicat Həsənov

Mirabbas Əsgərov

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

**Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorların Rəyi**
31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il üzrə

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏT

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI	1
MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ	2-4
31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARI:	
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	5
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat	6
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	7
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	8-9
Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər	10-52

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

Bu bəyannamə BOKT “İnternational” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (“Təşkilat”) maliyyə hesabatları ilə bağlı rəhbərliyin və müstəqil auditorların göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Təşkilatın maliyyə vəziyyətini, həmin ildə başa çatmış il üzrə əməliyyat nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkətini və kapitalda dəyişiklikləri özündə düzgün şəkildə əks etdirən maliyyə hesabatlarının Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Şurası tərəfindən dərc olunmuş MHBS Mühasibat Uçotu Standartlarına (“MHBS Mühasibat Uçotu Standartları”) uyğun olaraq hazırlanması üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- MHBS Mühasibat Uçotu Standartlarına riayət olunması və ya əgər hər hansı bir kənarlaşma varsa, onun maliyyə hesabatlarında bəyan edilməsi və izahı; və
- Yaxın gələcəkdə Təşkilat işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik, həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Təşkilat daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Təşkilatın maliyyə hesabatlarının MHBS Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Təşkilatın maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Təşkilatın aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Fırıldaqcılıq, xətalər və digər qanunauyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatları 30 may 2025-ci il tarixində Təşkilatın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilmişdir.

İdarə Heyəti tərəfindən:

Leyla Cabbarova
İdarə Heyətinin üzvü

30 may 2025-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mirabbas Əsgərov
Baş mühasib

30 may 2025-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

BOKT “International” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarı və Müşahidə Şurası və İdarə Heyətinə:

Rəy

Biz BOKT “International” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (“Təşkilat”) 31 dekabr 2024-cü il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatdan və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, habelə əhəmiyyətli uçot prinsiplərinə dair məlumatların qısa xülasəsi də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Bizim rəyimizə əsasən, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Təşkilatın 31 dekabr 2024-cü il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Şurası tərəfindən dərc olunmuş MHBS Mühəsibat Uçotu Standartlarına (MHBS Mühəsibat Uçotu Standartları) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün Əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə Hesabatlarının Auditini üzrə Auditorların Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcəlləsinin” (MBESŞ məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Təşkilatdan asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESŞ məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Əsas Audit Məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mülahizəmizə əsasən, cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditini zamanı ən çox əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdir. Bu məsələlər ümumilikdə maliyyə hesabatlarının auditini çərçivəsində və bu hesabatlarla bağlı rəyimizin formalaşdırılması zamanı nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərlə bağlı ayrıca rəy bildirmirik.

Əsas audit məsələləri**Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri ehtiyatı**

Müştərilərə verilmiş kreditlər 31 dekabr 2024-cü il tarixinə cəmi aktivlərin 83%-ni təşkil edir və müntəzəm olaraq təxmin edilən və istifadə edilən fərziyyələrə qarşı həssas olan ehtimal olunan kredit zərərləri (“EOKZ”) üzrə ehtiyat çıxılmaqla qiymətləndirilir.

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi rəhbərlikdən defolt ehtimalını (DE), defolt vəziyyətində riskə məruz qalmanı (DVRMQ) və defolt zamanı yaranan zərəri (DZYZ) müəyyən etmək üçün müşahidə edilən tarixi məlumatları, cari iqtisadi vəziyyəti və mövcud perspektivli məlumatları nəzərə alaraq əhəmiyyətli mülahizələri və qiymətləndirmə üsullarını tətbiq etməyi tələb edir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə kredit zərəri ehtiyatı Təşkilatın maliyyə aktivlərinin qalıqlarının maliyyə vəziyyəti baxımından əhəmiyyətli olması və “Maliyyə alətləri” adlı 9 sayılı MHBS üzrə EOKZ məbləğinin hesablanması mürəkkəbliyi və mülahizələrə görə əsas audit məsələsi hesab edilir.

Audit zamanı bu məsələ necə nəzərdən keçirilmişdir?

Biz “Maliyyə alətləri” adlı 9 sayılı MHBS-nin tələblərinə uyğunluğun EOKZ qiymətləndirməsi ilə bağlı Təşkilatın metodologiyası və daxili qaydalarının əsas aspektlərini təhlil etmək üçün maliyyə risklərinin idarə edilməsi üzrə öz mütəxəssislərimizi cəlb etmişdik.

Peşəkar mülahizələrin uyğunluğu və EOKZ ehtimalları ilə bağlı rəhbərlik tərəfindən irəli sürülən fərziyələrin uyğunluğunu təhlil etmək üçün biz aşağıdakı prosedurları həyata keçirmişik:

Biz, müştərilərə verilən kreditlər üzrə DE, DZYZ və DVRMQ hesablanması, gecikmələrin və kredit ödənişlərinin əsas sistemlərdə vaxtında əks olunması və kreditlərin müvafiq mərhələlərə bölüşdürülməsi üçün məlumatların düzgünlüyünü sınaqdan keçirmişik. Biz nümunə əsasında dəstəkləyici sənədlərə daxil edilmiş məlumatları razılaşdırmışıq.

Biz həmçinin maliyyə hesabatlarının açıqlanmasının Təşkilatın kredit riskinə məruz qalmasını lazımı şəkildə əks etdirib-etdirmədiyini qiymətləndirmişdik.

Maliyyə Hesabatlarına görə Rəhbərliyin və Audit Komitəsinin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Təşkilatı ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Təşkilatın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Audit Komitəsi Təşkilatın maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorların Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmamasına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olduğu hallarda, BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə hazırlanmış maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Audit zamanı biz BAS-ın tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi peşəkar mühakimə tətbiq edir və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edərək qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirərək həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib olan audit sübutları əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riski xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki fırıldaqçılıq, sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Təşkilatın daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması üçün daxili nəzarət sistemi barədə anlayış əldə edirik;

- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsədəuyğunluğunu qiymətləndiririk;
- Mühəsibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Təşkilatın fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisə və ya şərtlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Bununla belə, gələcək hadisə və ya şərtlər Təşkilatın fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli şəkildə təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddəti, habelə əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarət sistemində aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında Audit Komitəsinə məlumat veririk.

Biz həmçinin idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə bəyan edirik ki, müstəqilliyə və müstəqilliyimizə təsir etməsi əsaslandırılmış şəkildə güman edilən bütün əlaqələr və digər məsələlərə, habelə müvafiq hallarda əlaqəli qorunma tədbirləri haqqında məlumat verməyimizə dair müvafiq etik normalara riayət etmişik.

Biz idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərin nəzərinə çatdırılmış məsələlərdən cari dövr üzrə maliyyə hesabatlarının ən əhəmiyyətli olanlarını və bu səbəbdən əsas audit məsələləri hesab olunanları müəyyən edirik. Bu məsələnin ictimaiyyətə açıqlanmasına qanun və ya qaydalarla yol verilmədiyi halda və ya çox nadir hallarda, məsələ haqqında hesabatda məlumat vermənin mənfi təsirlərinin onun ictimaiyyət üçün faydalarından çox olacağı əsaslandırılmış şəkildə güman edildiyinə görə biz bu məsələ haqqında hesabatımızda məlumatın verilməməsini qərara almadığımız halda, bu məsələləri auditor hesabatımızda təsvir edirik.

Baker Tilly Azerbaijan

30 may 2025-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
AKTİVLƏR:			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	2,020,103	1,342,145
Müştərilərə verilmiş kreditlər	7	37,960,091	30,280,111
İnvestisiya mülkiyyəti		1,789,163	1,789,163
Əmlak və avadanlıqlar	8	823,886	678,456
Qeyri-maddi aktivlər	8	112,030	57,549
İstifadə hüququ olan aktivlər	8	2,141,812	1,661,895
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	20	362,865	223,466
Digər aktivlər	9	326,617	74,420
Cəmi aktivlər		45,536,567	36,107,205
ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL			
ÖHDƏLİKLƏR			
Borc alınmış vəsaitlər	10, 21	15,198,812	10,401,793
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	11, 21	13,196,163	11,503,416
İcarə öhdəlikləri	12	2,340,040	1,804,632
Ödəniləcək vergilər		819,026	344,368
Digər öhdəliklər	13, 21	2,124,192	1,713,956
Cəmi öhdəliklər		33,678,233	25,768,165
KAPİTAL:			
Nizamnamə kapitalı	14	8,000,000	8,000,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət		3,858,334	2,339,040
Cəmi kapital		11,858,334	10,339,040
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		45,536,567	36,107,205

İdarə Heyəti tərəfindən:

Leyla Cabbarova
İdarə Heyətinin üzvü

30 may 2025-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mirabbas Əsgərov
Baş mühasib

30 may 2025-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

10-52-ci səhifələrdəki qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2024-cü il tarixində başla çatmış il üzrə	31 dekabr 2023-cü il tarixində başla çatmış il üzrə
Faiz gəliri	15, 21	17,827,749	14,664,407
Faiz xərci	15, 21	(3,872,936)	(3,280,209)
Xalis faiz gəliri	15	13,954,813	11,384,198
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin tutulması	7	(45,649)	(848,050)
Xalis faiz gəliri		13,909,164	10,536,148
Haqq və komissiya gəliri	16	323,803	275,815
Haqq və komissiya xərci	17	(96,885)	(120,804)
Xalis qeyri-faiz gəliri		226,918	155,011
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	18, 21	(4,235,118)	(3,892,537)
Ümumi və inzibati xərclər	19	(3,956,705)	(3,332,925)
Digər gəlirlər, xalis		82,812	63,161
Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəət		6,027,071	3,528,858
Mənfəət vergisi xərci	20	(1,206,491)	(736,760)
İl üzrə xalis mənfəət		4,820,580	2,792,098
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		4,820,580	2,792,098
Təşkilatın sahiblərinə məxsus əsas və azaldılmış bir səhm üzrə mənfəət (hər səhm üzrə AZN ilə)	26	603	430

İdarə Heyəti tərəfindən:

Leyla Çalılarova
İdarə Heyətinin üzvü

30 may 2025-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mirabbas Əsgərov
Baş mühasib

30 may 2025-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

10-52-ci səhifələrdəki qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
1 yanvar 2023-cü il	5,000,000	1,046,942	6,046,942
Nizamnamə kapitalında artma	3,000,000	-	3,000,000
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	2,792,098	2,792,098
Elan edilmiş dividendlər	-	(1,500,000)	(1,500,000)
31 dekabr 2023-cü il	8,000,000	2,339,040	10,339,040
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	4,820,580	4,820,580
Elan edilmiş dividendlər	-	(3,301,286)	(3,301,286)
31 dekabr 2024-cü il	8,000,000	3,858,334	11,858,334

İdarə Heyəti tərəfindən:

Leyla Cabbarova
İdarə Heyətinin üzvü

30 may 2025-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mirabbas Əsgərov
Baş mühasib

30 may 2025-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

The 10-52-ci səhifələrdəki qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış il üzrə
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİ			
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət		6,027,071	3,528,858
Qeyri-nağd maddələr üzrə düzəlişlər:			
Maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin tutulması	7	45,649	848,050
Köhnəlmə və amortizasiya xərci	8	1,162,666	921,141
İstifadə olunmamış məzuniyyət ehtiyatında dəyişiklik		123,261	234,534
Hesablanmış faizlərdə və təxirə salınmış əməliyyat xərclərində xalis dəyişiklik		286,697	259,559
Əmlak və avadanlıqların silinməsi üzrə gəlir		(36,716)	(59,700)
İcarə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması üzrə gəlir		(46,096)	(3,461)
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklər:			
Müştərilərə verilmiş kreditlər		(7,793,660)	(6,612,245)
Digər aktivlər		(141,294)	(44,058)
Ödəniləcək vergilər		8,583	(100,790)
Digər öhdəliklər		728,575	202,994
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan/(əməliyyat fəaliyyətinə yönələn) pul vəsaitləri		364,736	(825,118)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(879,815)	(630,328)
Əməliyyat fəaliyyətindən yönələn xalis pul vəsaitləri		(515,079)	(1,455,446)
İNVESTİSİYA FƏALİYYƏTİ			
İnvestisiya mülkiyyəti üzrə ödənişlər		(441,600)	(818,983)
Əmlak və avadanlıqlar üzrə ödənişlər		(699,239)	(421,242)
Qeyri-maddi aktivlər üzrə ödənişlər		(64,670)	(28,500)
Əmlak və avadanlıqların satışı üzrə daxilolmalar		165,248	59,700
İnvestisiya fəaliyyətindən yönələn xalis pul vəsaitləri		(1,040,261)	(1,209,025)
MALİYYƏLƏŞDİRMƏ FƏALİYYƏTİ			
Borc alınmış vəsaitlər üzrə daxilolmalar	10	12,095,800	17,096,042
Borc alınmış vəsaitlərin ödənilməsi	10	(7,319,700)	(12,308,032)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları üzrə daxilolmalar	11	8,801,000	4,283,005
Buraxılmış borc qiymətli kağızlarının ödənilməsi	11	(7,306,000)	(7,947,000)
İcarə öhdəliklərinin əsas hissəsinin ödənilməsi	12	(736,516)	(573,169)
Nizamnamə kapitalının artırılmasından daxilolmalar		-	3,000,000
Səhmdara ödənilən dividendlər		(3,301,286)	-
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		2,233,298	3,550,846

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2024-cü il tarixində başla çatmış il üzrə	31 dekabr 2023-cü il tarixində başla çatmış il üzrə
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artma		677,958	886,375
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVIVALENTLƏRİ, <i>ilin əvvəlinə</i>	6	1,342,145	455,770
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVIVALENTLƏRİ, <i>ilin sonuna</i>	6	<u>2,020,103</u>	<u>1,342,145</u>

31 dekabr 2024-cü il tarixində başla çatmış il ərzində Təşkilat tərəfindən ödənilmiş və alınmış faizlər müvafiq olaraq 17,895,780 AZN və 3,654,270 AZN təşkil etmişdir (31 dekabr 2023-cü il: müvafiq olaraq 14,750,650 AZN və 3,106,893 AZN).

İdarə Heyəti tərəfindən:

Leyla Cabbarova
İdarə Heyətinin üzvü
30 may 2025-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mirabbas Əsgərov
Baş mühasib
30 may 2025-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

10-52-ci səhifələrdəki qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

1 GİRİŞ

Hüquqi statusu və əməliyyatların mahiyyəti

BOKT “International” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (“Təşkilat”) 26 yanvar 2013-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasında dövlət qeydiyyatına alınmışdır. Təşkilat 21 may 2013-cü il tarixində kreditləşmə fəaliyyətini həyata keçirmək üçün Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankından (bundan sonra “ARMB” adlandırılacaq) “BKT-12” nömrəli lisenziya almışdır. Təşkilatın fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən tənzimlənir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Təşkilatın hüquqi ünvanı Mustafa Kamal Atatürk prospekti 2A, AZ 1110, Bakı, Azərbaycan Respublikasıdır.

Təşkilatın yaranmasında əsas məqsəd Azərbaycan Respublikasında mikro, kiçik və orta biznes nümayəndələrinə, habelə ticarət və kiçik istehsalla məşğul olan mikro müəssisələrlə məşğul olan şəxslər və şəxslər qruplarına kredit və avans ödənişləri daxil olmaqla maliyyə məsləhəti xidmətləri göstərməkdən ibarətdir.

31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə Təşkilatın Azərbaycan Respublikasında müvafiq olaraq 39 və 36 filialı fəaliyyət göstərmişdir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Təşkilatın 354 nəfər işçisi olmuşdur (31 dekabr 2023-cü il: 328 nəfər işçi).

31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə Təşkilatın buraxılmış nizamnamə kapitalı aşağıdakı səhmdara məxsus olmuşdur:

	31 dekabr 2024-cü il, %	31 dekabr 2023-cü il, %
Cənab Rifət Həsənov	100.00	100.00
	100.00	100.00

Təşkilatın əməliyyat mühiti

Təşkilatın fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilir. Təşkilat inkişaf etməkdə olan bazarın xüsusiyyətlərini əks etdirən Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarları ilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərir. Hüquq, vergi və tənzimləyici strukturlar daimi inkişafdadır, bununla belə mütəmadi olaraq yeni şərtlərə dəyişikliklərə məruz qalırlar, bu isə öz növbəsində digər hüquqi və maliyyə çətinlikləri ilə birlikdə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələrin üzləşdiyi problemləri daha da gücləndirir.

2015-2016-cı illərdə Azərbaycan manatının dəyərdən düşməsi biznes mühitində ciddi qeyri-müəyyənliklərə səbəb olmuşdur. Bu səbəbdən hökumət son 8 ildə sabit məzənnəni qorumaq üçün bütün lazımi tədbirləri həyata keçirmişdir. Nəticədə, neftin dünya bazarındakı qeyri-sabit qiyməti yerli valyutaya təsir göstərməmiş, eləcə də biznes mühitində qeyri-müəyyənlik artmamışdır.

Azərbaycan iqtisadiyyatı ötən ilin yanvar-dekabr ayları ərzində mövcud olmuş 1.1% artım ilə müqayisədə, 2024-cü ilin eyni dövrü üzrə 4.1% inkişaf etmişdir. Qeyri-neft və qaz sektoru 6.2% artdığı halda, neft və qaz sektorunda 0.3% artım müşahidə olunmuşdur. İstehsal sahəsi üzrə ən böyük irəliləyiş sənaye (35.9%) və pərakəndə ticarət (10.7%) sahələri üzrə qeydə alınmışdır. Nəqliyyat və saxlanma (7.0%) və inşaat (6.7%) sahələri üzrə əlavə artım qeydə alınmışdır.

Qarabağ regionunda atəşkəs razılaşmasının davam etməsi biznes mühitini də müsbət təsir göstərir, çünki investisiyaların cəlb edilməsi və işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişafı üçün hökumət tərəfindən həyata keçirilən bir sıra layihələr mövcuddur.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

ÜDM 2023-cü il ilə müqayisədə 4.1% artaraq, 2024-cü ildə 126.3 milyard AZN-ə (74.3 milyard ABŞ dollarına) çatmışdır. Dövlət Gömrük Komitəsinin statistikasına əsasən 2024-cü il ərzində Azərbaycan Respublikasının xarici ticarət dövriyyəsi təqribən 47.6 milyard ABŞ dollarına çatmışdır. Bu məbləğin 26.6 milyard ABŞ dolları ixrac olunan məhsulların, 21.1 milyard ABŞ dolları isə idxal olunan məhsulların payına düşmüşdür.

2023-cü il üzrə aktiv 16,925 min plastik kart sayı ilə müqayisədə 2024-cü ilin dekabr ayının sonuna qədər plastik kartların sayı 19,899 min ədəd olmaqla tarixən ən yüksək səviyyəyə yüksəlmişdir.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. “Fitch” və “S&P” Azərbaycan Respublikasının reytingini “BBB-” olaraq qiymətləndirmişdir. “Moody’s Investors Service” ölkə üçün “Ba1” kredit reytingini təyin etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi artımı daha çox vergi, hüquqi, tənzimləyici və siyasi hadisələrlə yanaşı, hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərin effektivliyindən asılıdır. Rəhbərlik, Təşkilatın fəaliyyətinə təsir göstərəcək iqtisadi mühitdəki bütün hadisələri və nəticədə, əgər varsa, Təşkilatın maliyyə vəziyyətinə hansı təsirləri göstərə biləcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil.

2 ƏHƏMIYYƏTLI UÇOT PRİNSİPLƏRİNƏ DAİR MƏLUMAT

Hesabatların uyğunluğunun bəyanı

Hazırkı maliyyə hesabatları Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Şurası tərəfindən dərc olunmuş MHBS Mühəsibat Uçotu Standartlarına (MHBS Mühəsibat Uçotu Standartları) uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Fasiləsizlik prinsipi

Hazırkı maliyyə hesabatları Təşkilatın fasiləsizlik prinsipi əsasında fəaliyyət göstərməsini və yaxın gələcəkdə işini davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Rəhbərlik, Azərbaycan Respublikasının qanunlarına və qaydalarına müvafiq olaraq ləğv etmək, kommersiya fəaliyyətini dayandırmaq və ya kreditorlardan müdafiə olunmaq yollarını axtarmaq niyyəti və ya zərurəti olmadan Təşkilatın yaxın gələcəkdə işini davam etdirəcəyini düşünür. Müvafiq olaraq, aktivlər və öhdəliklər normal şərtlər altında Təşkilatın aktivlərini reallaşdıracağı və öhdəliklərini yerinə yetirəcəyi əsaslar üzrə qeydə alınır. Bəzi maliyyə hesabatları standartları rəhbərlik tərəfindən Təşkilatın fasiləsizlik prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri və nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələləri və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Fasiləsizlik prinsipi üzrə təxminlərə dair rəhbərliyin qiymətləndirməsinə müəyyən vaxt çərçivəsində mahiyyəti üzrə qeyri-müəyyən hadisə və şərtlərin gələcək nəticələri haqqında fikir bildirilməsi daxildir.

Təqdimatın digər əsasları

Hazırkı maliyyə hesabatları əksi göstərilmədiyi hallarda Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilmişdir. Hazırkı maliyyə hesabatları tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır.

Təşkilat mühəsibat sistemini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun şəkildə təşkil edir. Hazırkı maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən yerli mühəsibat prinsiplərinə uyğun tərtib edilmiş mühəsibat sistemindən istifadə edilmiş və MHBS Mühəsibat Uçotu Standartlarına uyğunlaşdırılmaq məqsədilə hesabatlara düzəlişlər edilmişdir. Bu düzəlişlərə əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirmək üçün müəyyən təsnifləşdirilmələr, həmçinin müəyyən aktiv və öhdəliklərin, eləcə də gəlir və xərclərin maliyyə hesabatlarındakı maddələrə uyğunlaşdırılması məqsədilə edilən yenidən təsnifləşdirilmələr aiddir.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Əvəzləşdirmə

Maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi, yalnız və yalnız Təşkilatın hazırda qeydə alınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququnun, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktiv realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyətinin olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Təşkilat gələcək hadisə üzrə xüsusi şərtlər olmadıqda və həm normal şərtlər altında, həm də Təşkilatın defoltu, müflisləşməsi və ya iflası zamanı tətbiq oluna bildikdə, əvəzləşdirmək hüququna malikdir.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Təşkilatın funksional valyutası Təşkilatın fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutasıdır. Hazırkı maliyyə hesabatları Təşkilatın funksional və təqdimat valyutası olan Azərbaycan manatı (AZN) ilə təqdim olunur.

Monetar aktivlər və öhdəliklər ARMB-nin müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Təşkilatın funksional valyutasına çevrilir. Bu cür əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin Mərkəzi Bankın ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə Təşkilatın funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərərdə (xaric valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər çıxılmaqla gəlir kimi) tanınır. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmə ilkin dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixə qüvvədə olan məzənnələrdən istifadə etməklə təqdimat valyutasına çevrilir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə məzənnə dəyişikliklərinin təsiri ədalətli dəyər üzrə mənfəət və ya zərərinin bir hissəsi kimi qeydə alınır.

İl sonunda maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında Təşkilat tərəfindən istifadə olunan rəsmi valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
1 ABŞ dolları/AZN	1.7000	1.7000
1 Avro/AZN	1.7724	1.8766

Maliyyə alətləri – əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya edilmiş dəyərle qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər, ən yaxşı olaraq, fəal bazarda alınıb satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında, davamlı olaraq, məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövriyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərində əsaslanan modellərdən istifadə edilir. Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstərilədiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir, (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya edilmiş dəyər əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilmir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərlərinə daxil edilir.

Effektiv faiz dərəcəsi üsulu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması üsuludur. Effektiv faiz dərəcəsi təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

Maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyi, ilkin olaraq, ədalətli dəyərdə, həmçinin əldə edilməsinə və buraxılmasına birbaşa aid olan mənfəət və ya zərər, əməliyyat xərcləri ilə ədalətli dəyərdə olmayan predmet üzrə ölçülür.

İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər, ən yaxşı olaraq, əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan mənfəət və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri (“standart şərtlərlə həyata keçirilən” alış və satışlar) Təşkilatın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə alətlərinin təsnifatı

Maliyyə aktivi amortizasiya olunmuş dəyərində, digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərdə (“DMGVƏD”) ölçülmüş dəyərdə və ya mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə (“MZVƏD”) təsnif edilir.

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verdikdə və MZVƏD kimi müəyyən edilmədikdə, amortizasiya olunmuş dəyərində ölçülür:

- aktiv müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- aktiv müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Borc aləti aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və MZVƏD kimi müəyyən edilmədikdə, DMGVƏD-də ölçülür:

- aktiv həm müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması və həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- aktiv müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital qoyuluşunun ilkin tanınması zamanı Təşkilat ədalətli dəyərdəki sonrakı dəyişiklikləri digər məcmu gəlirdə (DMG) təqdim etməyi seçə bilər. Bu seçim hər bir kapital qoyuluşu üçün ayrıca edilir.

Bütün digər maliyyə aktivləri MZVƏD-də ölçülmüş kimi təsnif edilir.

Bununla yanaşı, ilkin tanınma zamanı Təşkilat amortizasiya olunmuş dəyərində və ya DMGVƏD-də ölçülmə tələblərinə uyğun gələn maliyyə aktivini MZVƏD kimi təsnif edə bilər, o halda ki, bu, meydana çıxacaq uqot uyğunsuzluğunu aradan qaldırsın və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltsın.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi

Təşkilat maliyyə aktivinin saxlandığı biznes modelinin məqsədini qiymətləndirəcək, çünki bu, biznesin idarə olunması və məlumatların rəhbərliyə təqdim edilməsi üsulunu daha düzgün şəkildə əks etdirir. Bu zaman aşağıdakı məlumatlar nəzərə alınır:

- portfel üçün müəyyən edilmiş siyasətlər və məqsədlər, həmin siyasətlərin praktikada tətbiqi, o cümlədən rəhbərliyin strategiyasının müqavilə üzrə faiz gəlirlərinin əldə edilməsinə, xüsusi faiz dərəcəsi profilinin saxlanmasına, maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivləri maliyyələşdirən öhdəliklərin müddətinə uyğunlaşdırılmasına və ya aktivlərin satışı vasitəsilə pul axınlarının realizasiyasına fokuslanıb-fokuslanmaması;
- portfelin göstəricilərinin necə qiymətləndirilməsi və Təşkilatın rəhbərliyinə necə çatdırılması;
- biznes modelinin (və həmin biznes modeli çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) performansına təsir edən risklər və bu risklərin necə idarə olunması;
- biznesin menecerlərinin necə mükafatlandırılması – məsələn, mükafatlandırma idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərindən və ya toplanmış pul axınlarından asılıdırımı; və
- əvvəlki dövrlərdə satışların tezliyi, həcmi və müddəti, bu satışların səbəbləri və gələcək satış fəaliyyəti barədə gözləntilər. Bununla belə, satış fəaliyyəti barədə məlumat ayrıca deyil, maliyyə aktivlərinin idarə olunması üzrə Təşkilatı məqsədinə necə nail olunmasının və pul axınlarının necə realizasiya edilməsinin ümumi qiymətləndirilməsi çərçivəsində nəzərə alınır.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Kommersiya məqsədləri üçün saxlanılan və ya fəaliyyəti ədalətli dəyər əsasında qiymətləndirilən maliyyə aktivləri MZVƏD ilə qiymətləndirilir, belə ki, onlar nə müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin yığılı, nə də müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin yığılı və maliyyə aktivlərinin satışı üçün saxlanılır.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsi

Bu qiymətləndirmənin məqsədləri üçün “əsas məbləğ” dedikdə, ilkin tanınma zamanı maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri nəzərdə tutulur. “Faiz” dedikdə, pulun zaman dəyəri, müəyyən dövr ərzində ödənilməmiş əsas məbləğlə bağlı kredit riski və digər əsas kredit riskləri və xərcləri (məs. likvidlik riski və inzibati xərclər), eləcə də mənfəət marjası üçün ödəniş nəzərdə tutulur.

Müqavilə üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri olub-olmamasının qiymətləndirilməsində Təşkilat alətin müqavilə şərtlərini nəzərə alacaq. Bu qiymətləndirmə maliyyə aktivində həmin aktivin bu şərtə əməl etməməsi ilə nəticələnən, müqavilə üzrə pul axınlarının müddəti və ya məbləğini dəyişə bilən müqavilə şərtinin olub-olmamasını əhatə edəcək. Qiymətləndirmə zamanı Təşkilat aşağıdakıları nəzərə alacaq:

- pul axınlarının məbləği və müddətini dəyişəcək şərti hadisələr;
- kapitalın borca nisbətinin xüsusiyyətləri;
- vaxtından əvvəl ödəniş və müddətin uzadılma şərtləri;
- Təşkilatın iddiasını müəyyənləşdirilmiş aktivlərdən pul axınlarına məhdudlaşdıran şərtlər (məs. repressiv aktivlər); və
- pulun zaman dəyəri üzrə ödənişi dəyişən xüsusiyyətlər – məs. faiz dərəcələrinin mütəmadi olaraq yenilənməsi.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifatı

Maliyyə aktivləri Təşkilatın maliyyə aktivlərini idarə etməsi üzrə biznes modelini dəyişməsindən sonrakı dövr istisna olmaqla, ilkin tanınmadan sonra yenidən təsnif edilmir.

Təşkilat maliyyə aktivlərini idarə etməsi üzrə biznes modelini dəyişdikdə maliyyə aktivlərini də yenidən təsnif etməlidir. Belə dəyişikliklərin nadir hallarda baş verəcəyi gözlənilir. Belə dəyişikliklər Təşkilatın rəhbərliyi tərəfindən xarici və daxili dəyişikliklər nəticəsində müəyyən edilir və Təşkilatın əməliyyatları üçün əhəmiyyətli və kənar tərəflərə nümayiş etdirilə bilən şəkildə olmalıdır. Müvafiq olaraq, Təşkilatın biznes modelində dəyişiklik yalnız Təşkilat əməliyyatları üçün əhəmiyyətli olan fəaliyyətə başladığında və ya belə fəaliyyətə xitam verdikdə baş verir; məsələn, Təşkilat hər hansı biznes xətti əldə etdikdə, satdıqda və ya xitam verdikdə.

Maliyyə aktivlərinin modifikasiyası və tanınmasının dayandırılması

Maliyyə aktivinin modifikasiyası maliyyə aktivinin pul vəsaitlərinin hərəkətini tənzimləyən müqavilə şərtləri yenidən müzakirə edildikdə və ya maliyyə aktivinin ilkin tanınması və ödəmə müddəti arasında başqa şəkildə dəyişdirildikdə baş verir. Modifikasiya dərhal və ya gələcək tarixdə müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin axınının miqdarına və/və ya müddətinə təsir göstərir.

Təşkilat yığılı artırmaq və defolt riskini minimuma endirmək üçün maliyyə çətinliyi ilə üzləşən müştərilərin cari kreditlərini restrukturizasiya edir. Borcalanın ilkin müqavilə şərtləri ilə ödənişi həyata keçirməsi üçün bütün səyləri göstərməsinə baxmayaraq, kredit şərtləri defolt və ya defolt riskinin çox olduğu və borcalanın yenidən işlənmiş şərtlərə cavab verə biləcəyi gözlənilmədiyi hallarda dəyişdirilir. Yenidən işlənmiş şərtlərə əksər hallarda kredit müddətinin uzadılması, kreditin pul vəsaitlərinin hərəkəti müddətinə dəyişiklik (əsas və faiz ödənişi) ödəniləcək pul vəsaitlərinin həcmində azaldılması (əsas və bağışlanılacaq faizlər) və digər şərtlər üzrə düzəlişlər daxildir. Maliyyə aktivini dəyişdirildikdə, Təşkilat bu modifikasiyanın tanınmasının dayandırılması ilə nəticələndiyini qiymətləndirir. Təşkilatın siyasətinə uyğun olaraq, bir dəyişiklik, tamamilə, fərqli şərtlərə səbəb olduqda tanınmaya səbəb olur. Dəyişdirilmiş şərtlərin ilkin müqavilə şərtlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub-olmadığını müəyyən etmək üçün Təşkilat aşağıdakıları nəzərə alır:

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

- İlkin şərtlər əsasında qalıq pul vəsaitlərinin cari dəyərini, yenidən işlənmiş şərtlər əsasında qalıq pul vəsaitləri ilə müqayisəsi üçün kəmiyyət qiymətləndirilməsi həyata keçirilir, hər iki məbləğ ilkin effektiv faiz dərəcəsi (EFD) ilə diskontlaşdırılır. Cari dəyər fərqi 10%-dən artırırsa, Təşkilat bunu əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olaraq qəbul edir, bu isə tanınmanın dayandırılması ilə nəticələnir.

Şərtlər əhəmiyyətli dərəcədə fərqlidirsə, Təşkilat ilkin maliyyə aktivini tanımır və ədalətli dəyəri ilə “yeni” aktivini tanıyır və aktiv üçün yeni EFD-ni yenidən hesablayır. Yenidən müzakirə tarixi, dəyərsizləşmə hesablanması məqsədləri üçün, o cümlədən kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artmasının olub-olmadığını müəyyənləşdirmək üçün ilkin tanınma tarixi hesab olunur.

Şərtlər ciddi şəkildə fərqlənmirsə, yenidən razılaşdırma və ya dəyişdirmə tanınma ilə nəticələnmir və Təşkilat maliyyə aktivinin yenidən işlənmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti əsasında ümumi balans dəyərini yenidən hesablayır və mənfəət və ya zərərdə dəyişiklik üzrə gəlir və ya zərəri tanıyır. Yeni ümumi balans dəyəri dəyişdirilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətinin ilkin dəyərində (və ya alınmış və ya yaradılmış kredit dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün kredit tənzimlənmiş EFD ilə) diskontlaşdırılaraq yenidən hesablanır.

Təşkilat maliyyə aktivini yalnız aktivin pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı müqavilə hüquqlarının müddəti (tamamilə, fərqli şərtlərlə dəyişdirilmədən yaranan müddəti daxil olmaqla) başa çatdıqda və ya maliyyə aktivini və əsas etibarını ilə aktivə mülkiyyət hüququ ilə bağlı olan bütün risk və mükafat digərinə keçirildikdə tanınır. Əgər Təşkilat mülkiyyət hüququ ilə bağlı bütün riskləri və gəlirləri nə təhvil verir, nə də saxlayırsa və ötürülmüş aktivə nəzarəti davam etdirirsə, Təşkilat aktivdə qorunan payını və ödəməli ola biləcəyi məbləğ üçün əlaqəli öhdəliyi tanıyır. Təşkilat köçürülmüş maliyyə aktivinə sahib olmaqla bağlı bütün riskləri və qazancları özündə saxlayırsa, Təşkilat maliyyə aktivini tanımağa davam edir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Təşkilat MZVƏD ilə qiymətləndirilməyən növbəti maliyyə alətləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri (EOKZ) üçün zərər ehtiyatlarını tanıyır:

- borc alətləri olan maliyyə aktivləri;
- buraxılmış kredit öhdəlikləri.

12 aylıq EOKZ hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində maliyyə alətinin defolt hadisəsindən yaranan ümumi EOKZ-də payıdır. 12 aylıq EOKZ kimi tanınan maliyyə alətləri “1-ci Mərhələ” maliyyə alətləri adlandırılır.

Ömürlük EOKZ maliyyə alətinin gözlənilən müddəti ərzində mümkün bütün defolt hadisələrindən yaranan EOKZ-dir. Ömürlük EOKZ kimi tanınan maliyyə alətləri ilkin tanınmadan sonra kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artıqda, lakin maliyyə alətləri kredit üzrə dəyərsizləşmədikdə “2-ci Mərhələ” maliyyə alətləri, maliyyə alətləri kredit üzrə dəyərsizləşdikdə isə “3-cü Mərhələ” maliyyə alətləri adlandırılır.

EOKZ-nin ölçülməsi

EOKZ kredit zərərlərinin ehtimal əsasında ölçülən qiymətləndirilməsidir. O, aşağıdakı şəkildə ölçülür:

- hesabat tarixində kredit üzrə dəyərsizləşməmiş maliyyə aktivləri: bütün gözlənilən əldə edilməmiş pul vəsaitlərinin cari dəyəri (yəni müqavilə əsasında müəssisəyə ödənilməli pul axınları ilə Təşkilatın əldə etməyi gözlədiyi pul axınları arasındakı fərq);
- hesabat tarixində kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri: ümumi balans dəyəri ilə hesablanmış gələcək pul axınları arasındakı fərq;
- istifadə edilməmiş kredit öhdəlikləri: öhdəlik istifadə edildikdə müqavilə üzrə Təşkilata ödənilməli pul vəsaitləri ilə Təşkilatın almağı gözlədiyi pul vəsaitləri arasındakı fərqi cari dəyəri.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri

Hər bir hesabat tarixində Təşkilat amortizasiya edilmiş dəyərdə hesablanmış maliyyə aktivlərinin kredit üzrə dəyərsizləşməsinə qiymətləndirir (bu aktivlər “3-cü Mərhələ maliyyə aktivləri” adlanır).

Maliyyə aktivləri üzrə proqnoz edilən gələcək pul vəsaitlərinə mənfi təsir göstərən bir və ya daha çox hadisə baş verdikdə maliyyə aktivləri “kredit üzrə dəyərsizləşmiş” sayılır.

Maliyyə aktivinin kredit üzrə dəyərsizləşdiyinin sübutuna aşağıdakı müşahidə edilə bilən məlumat daxildir:

- borcalan və ya emitentin mühüm maliyyə çətinliyi yaşaması;
- müqavilə şərtinin pozulması, məsələn, defolt və ya gecikdirmə;
- Təşkilat tərəfindən Təşkilatın dəyişməyə ehtiyacı şərtlərlə kredit və ya avansın restrukturizasiyası;
- borcalanın müflis olacağı və ya maliyyə-təşkilatı strukturunun dəyişəcəyi ehtimal edildikdə; və ya
- maliyyə çətinlikləri səbəbindən qiymətli kağızlar üçün fəal bazarın olmaması.

Borcalanın vəziyyətinin pisləşməsinə görə şərtləri yenidən razılaşdırılmış kredit, müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin ödənilməyə ehtiyacı riski əhəmiyyətli dərəcədə azaldığı və dəyərsizləşmənin başqa əlamətləri olmadığı hallar istisna olmaqla, kredit üzrə dəyərsizləşmiş sayılır. Əlavə olaraq, ödənişi 90 gündən çox gecikdirilmiş kredit kredit üzrə dəyərsizləşmiş sayılır.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda EOKZ üzrə ehtiyatın təqdim edilməsi

EOKZ üzrə zərər ehtiyatları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıdakı kimi təqdim olunur:

- amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən maliyyə aktivləri: aktivlərin ümumi balans dəyərindən çıxılmaqla;
- kredit öhdəlikləri: ümumiyyətlə, ehtiyat kimi;
- maliyyə aləti həm çıxarılmış, həm də istifadə edilməmiş komponentdən ibarət olduğu halda və Təşkilat kredit öhdəliyi komponenti üzrə EOKZ-ni çıxarılmış komponentdən ayrı olaraq müəyyən edə bilmədiyi halda: Təşkilat hər iki komponent üzrə bəzən zərər ehtiyatı təqdim edir. Birləşdirilmiş məbləğ yerinə yetirilmiş komponentin ümumi balans dəyərindən çıxılmaqla təqdim edilir. Çıxarılmış komponentin ümumi məbləği üzrə zərər ehtiyatının hər hansı bir hissəsi ehtiyat kimi təqdim olunur; və
- DMGVƏD-də ölçülən borc alətləri: aktivlərin balans dəyəri onların ədalətli dəyəri olduğu üçün, heç bir zərər ehtiyatı maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır. Bununla yanaşı, zərər ehtiyatı açıqlanır və ədalətli dəyər ehtiyatında tanınır.

Borcların silinməsi

Kreditlər və borc qiymətli kağızları maliyyə aktivini tam və ya qismən bərpa etmək üçün əsaslı gözlənti olmadığı təqdirdə tam və ya qismən silinir. Bu, adətən, Təşkilat borcalanın silinməsi nəzərdə tutulan məbləği ödəmək üçün kifayət qədər pul vəsaiti yaradacaq aktivləri və ya gəlir mənbəyinin olmadığını müəyyən etdikdə baş verir. Bu qiymətləndirmə fərdi aktiv səviyyəsində həyata keçirilir.

Silinmiş məbləğlərin bərpası mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda “maliyyə alətlərinin dəyərsizləşməsi zərərləri”nə daxil edilir.

Silinmiş maliyyə aktivləri ödənilməli məbləğlərin bərpası üzrə Təşkilat prosedurlarına əməl etmək məqsədilə hüquqi tədbirlərin predmeti olaraq qalır.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, məlum olan pul məbləğlərinə asanlıqla çevrilə bilən və dəyər dəyişikliyinə əhəmiyyətsiz riskə məruz qalan maddələrdir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri nağd pul vəsaitlərini və əldə edildikləri tarixdən etibarən üç ay və ya daha az ilkin ödəmə müddəti olan müxbir hesabları özündə ehtiva edir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş dəyərdə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilən kreditlər, Təşkilat müştəri tərəfindən ödənilməli olan krediti almaq və ya yaratmaq üçün nağd pul verdiyi zaman qeydə alınır. Müştərilərə verilmiş kreditlər, ilkin olaraq ədalətli dəyərdə həmçinin birbaşa artan əməliyyat xərcləri ilə və sonradan effektiv faiz metodundan istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

Dəyərsizləşmə ehtiyatları proqnozlaşdırılan EOKZ modelləri əsasında müəyyən edilir. 3 sayılı Qeyd EOKZ-nin ölçülməsində istifadə olunan giriş məlumatları, fərziyyələr və qiymətləndirmə üsulları haqqında məlumatı, o cümlədən Təşkilatın EOKZ modellərinə proqnozlaşdırılan məlumatları necə daxil etməsinin izahını təqdim edir.

İnvestisiya mülkiyyəti

İnvestisiya mülkiyyəti icarə gəliri və ya kapitalın qiymətləndirilməsi və ya hər ikisi məqsədlə Təşkilat tərəfindən saxlanılan və ya tikilməkdə olan və Təşkilatın idarəçiliyi altında olmayan mülkiyyətdir.

İnvestisiya mülkiyyəti tələb olunduğu halda yığılmış köhnəlmə və dəyərsizləşmə ehtiyatı çıxılmaqla ilkin dəyərdə tanınır.

İnvestisiya mülkiyyəti sahibinin idarəçiliyi altında olarsa, həmin halda investisiya mülkiyyəti əmlak və avadanlıqlar kateqoriyasına yenidən təsnifləşdirilir.

Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlar ilk növbədə, Təşkilatın rəhbərliyi tərəfindən nəzərdə tutulmuş qaydada fəaliyyət göstərə bilməsi üçün zəruri olan yeri və vəziyyəti aktivləşdirməklə birbaşa əlaqəli olan xərclər daxil olmaqla, alınma dəyəri ilə tanınır. Bu aktivlər sonradan xərc modelindən istifadə etməklə ölçülür və sonrakı köhnəlmə və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyəri ilə göstərilir.

Davam etməkdə olan tikililər tanınmış dəyərsizləşmə zərəri çıxılmaqla ilkin dəyərdə tanınır. Bu cür davam etməkdə olan tikililər tamamlandıqda və istifadə üçün hazır olduqda əmlak və avadanlıqların müvafiq kateqoriyasında təsnifləşdirilir. Davam etməkdə olan tikililər amortizasiya olunmur.

Əmlak və avadanlıqların xaric edilməsindən yaranan mənfəət və ya zərər xaric edilmədən daxil olan vəsait ilə həmin aktivin balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və ya zərərdə “digər gəlirlər”in daxilində tanınır.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər əməliyyatlarda istifadə olunan proqram təminatıdır. Bu aktivlər sonlu hesab edildiyi üçün kapitallaşdırılmış xərclərin azaldılmış balans metodu ilə amortizasiya edildiyi maya dəyəri modelindən istifadə olunur. Qalıq dəyərlər və istifadə müddəti hər bir hesabat tarixində nəzərdən keçirilir. Bundan əlavə, onlar dəyərsizləşmə sınaqlarına məruz qalırlar. Proqramın istifadə müddəti 10 ildir.

Kompüter proqram təminatının saxlanması ilə əlaqəli xərclər, yəni düzəlişlər və digər kiçik yeniləmələr və onların quraşdırılması ilə bağlı xərclər, çəkildiyi kimi xərclənir.

Qeyri-maddi aktivin xaric edilməsindən yaranan mənfəət və ya zərər, gəlirlə aktivin balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və zərərdə “digər gəlirlər”in daxilində tanınır.

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

İstifadə hüququ olan aktivlər

Təşkilat istifadə hüququ olan aktivləri icarənin başlanğıc tarixində tanıyır (əsas aktivin istifadə üçün mövcud olduğu tarix). İstifadə hüququ olan aktivlər yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla maya dəyəri ilə ölçülür və icarə öhdəliklərinin yenidən ölçülməsi üçün tənzimlənir. İstifadə hüququ olan aktivlər dəyərinə tanınmış icarə öhdəliklərinin məbləği və alınmış icarə təşviqləri çıxılmaqla başlama tarixinə qədər və ya daha əvvəl edilmiş icarə ödənişləri daxildir. İstifadə hüququ olan aktivlər ən qısa icarə müddəti ərzində düz xətt metodu əsasında amortizasiya olunur.

İcarəyə götürülmüş aktivin mülkiyyəti icarə müddətinin sonunda Təşkilata keçirsə və ya dəyəri bir alış opsiyonunun həyata keçirilməsini əks etdirirsə, amortizasiya aktivin təxmin edilən faydalı istifadə müddəti istifadə olunmaqla hesablanır. İstifadə hüququ olan aktivlər də dəyərsizləşməyə məruz qalır.

Qeyri-maliyyə aktivlərin dəyərsizləşməsi

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi məqsədilə aktivlər, əsasən, müstəqil pul vəsaitlərinin daxilolmalarının (pul vəsaitlərini yaradan vahidlər) olduğu ən aşağı səviyyələrdə qruplaşdırılır. Nəticədə, bəzi aktivlər ayrı-ayrılıqda dəyərsizləşmə üçün, bəziləri isə pul vəsaitlərini yaradan vahidlər səviyyəsində yoxlanılır.

Bütün fərdi aktivlər və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidlər, hadisələr və ya şəraitdə baş verən dəyişikliklər balans dəyərinin bərpa edilə bilməyəcəyini göstərdikdə, dəyərsizləşmə üçün yoxlanılır.

Dəyərsizləşmə zərəri, aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin balans dəyərinin onun bərpa edilə bilən dəyəridən artıq olduğu məbləğ üçün tanınır, bu, satış xərcləri və istifadə dəyəri çıxılmaqla ədalətli dəyərən ən yüksək olanıdır. İstifadə dəyərini müəyyən etmək üçün rəhbərlik hər bir pul vəsaiti yaradan vahiddən gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini təxmin edir və həmin pul vəsaitlərinin cari dəyərini hesablamaq üçün uyğun faiz dərəcəsini müəyyən edir.

Bütün aktivlər sonradan əvvəl tanınmış dəyərsizləşmə zərərinin artıq mövcud olmaya biləcəyinə dair əlamətlər üçün yenidən qiymətləndirilir. Əgər pul vəsaitlərini yaradan vahidin bərpa oluna bilən məbləği onun balans dəyəridən artıq olarsa, dəyərsizləşmə xərcləri ləğv edilir.

Köhnəlmə və amortizasiya

Köhnəlmə və amortizasiya müvafiq olaraq əmlak, avadanlıq və istifadə hüququ olan aktivlər və qeyri-maddi aktivlərin təxmin edilən qalıq dəyəri çıxılmaqla dəyərin silinməsi üçün düz xətt metodu əsasında tanınır. Aşağıdakı təxmin edilən faydalı istifadə müddəti tətbiq edilir:

Mebel və qurğular	4 il
Kompüter avadanlığı	4 il
Motorlu nəqliyyat vasitələri	4 il
Digər aktivlər	5 il
Qeyri-maddi aktivlər	10 il
İstifadə hüququ olan aktivlər	əsas icarə müddəti ərzində

Material ehtiyatların qalıq dəyəri üzrə ehtimallar və faydalı istifadə müddəti üzrə ehtimallar aktivin yenidən qiymətləndirilib-qiymətləndirilməməsindən asılı olmayaraq, tələb olunduqda, lakin ən azı ildə bir dəfə yenilənir.

Digər aktivlər

Digər aktivlər ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərlə ölçülür və daha sonra effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə öhdəlikləri və kapital

Borc və ya kapital alətləri olaraq təsnifat

Borc və kapital alətləri müqavilə üzrə razılaşmaların mahiyyəti və maliyyə öhdəliyinin və səmərəli alətin anlayışlarına uyğun olaraq maliyyə öhdəlikləri və ya kapital kimi təsnif edilir.

Kapital alətləri

Kapital aləti bütün öhdəliklər çıxıldıqdan sonra müəssisənin aktivlərində qalıq paylarını göstərən hər hansı müqavilədir. Təşkilatın buraxdığı kapital alətləri birbaşa emissiya xərcləri çıxılmaqla daxil olan gəlirlərin cəmi həcmində tanınır.

Təşkilatın öz kapital alətlərinin geri alınması birbaşa kapitalda tanınır və cəmi məbləğdən çıxılır. Eyni zamanda, Təşkilatın öz kapital alətlərinin alınması, satılması, buraxılması və ya ləğv edilməsi üzrə mənfəət və ya zərər hesablarında heç bir gəlir və ya zərər tanınmır.

Maliyyə öhdəlikləri

Təşkilat maliyyə öhdəliyinin tanınmasını onun şərtləri dəyişdikdə və dəyişmiş bu şərtlər üzrə pul vəsaitlərinin axınının əvvəlkindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndikdə dayandırır. Belə olan halda dəyişmiş şərtlər əsasında yeni maliyyə öhdəliyi ədalətli dəyərdə tanınır. Maliyyə öhdəliyinin balans dəyərindəki fərq ləğv edilir və dəyişmiş şərtlərlə yeni maliyyə öhdəliyi mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Ödənilmiş kompensasiyaya ötürülmüş qeyri-maliyyə aktivləri (əgər varsa) və yeni dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyi də daxil olmaqla öhdəliklərin qəbul edilməsi daxildir.

Təşkilat keyfiyyət amilləri, kəmiyyət amilləri və birlikdə keyfiyyət və kəmiyyət amillərini nəzərə alaraq dəyişikliyin əhəmiyyətli olub-olmadığının kəmiyyət və keyfiyyət qiymətləndirməsini aparır. Təşkilat aşağıdakı keyfiyyət amillərinə əsaslanaraq dəyişikliyin əhəmiyyətli olduğu qənaətinə gəlir:

- maliyyə öhdəliyinin valyutasının dəyişməsi;
- girov və ya digər kredit təminatında dəyişikliyin baş verməsi;
- konvertasiya funksiyasının daxil edilməsi;
- maliyyə öhdəliyində subordinasiyanın dəyişməsi.

Yeni şərtlərə əsasən, alınmış haqlar çıxılmaqla ödənilmiş haqlar daxil və ilkin effektiv faiz dərəcəsinə əsasən diskontlaşdırılmaqla, diskontlaşdırılmış cari dəyər ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan pul vəsaitlərinin diskontlaşdırılmış cari dəyərindən ən azı 10 faiz fərqləndikdə kəmiyyət qiymətləndirməsinin şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir.

Maliyyə öhdəliyində dəyişiklik tanınmanın dayandırılmasına səbəb olmadıqda öhdəliyin amortizasiya edilmiş dəyəri dəyişikliyə uğramış pul vəsaitlərinin ilkin effektiv faiz dərəcəsinə diskontlaşdırılması və alınan gəlir və ya zərərin mənfəət və ya zərərdə tanınması ilə təkrar hesablanır. Dəyişən dərəcəli maliyyə öhdəlikləri üçün dəyişmiş gəlir və ya zərəri hesablamaq məqsədilə istifadə edilən ilkin effektiv faiz dərəcəsinə dəyişiklik zamanı cari bazar şərtlərini əks etdirməsi üçün düzəlişlər edilir. Bununla bağlı yaranan hər hansı xərclər və ya haqlar öhdəliyin balans dəyərinə düzəliş kimi tanınır və alət üzərində effektiv faiz dərəcəsinin təkrar hesablanması yolu ilə dəyişikliyə uğramış maliyyə öhdəliyinin qalan müddəti üzrə amortizasiya edilir.

Borc alınmış vəsaitlər

Borc alınmış vəsaitlər banklar və digər maliyyə təşkilatları tərəfindən nağd pul və ya digər aktivlərin Təşkilata verildiyi zaman uçota alınır. Qeyri-derivativ öhdəlik amortizasiya olunmuş dəyərində qeyd alınır. Təşkilat öz borcunu alırsa, öhdəlik maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun silinməsindən yaranan gəlir və ya zərərə daxil edilir.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Buraxılmış borc qiymətli kağızları

Buraxılmış borc qiymətli kağızları amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir. Əgər Təşkilat özünün buraxılmış borc qiymətli kağızlarını alırsa, onlar maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş kompensasiya arasındakı fərq borcun vaxtından əvvəl silinməsindən yaranan gəlirlərə daxil edilir.

İcarə öhdəlikləri

Əgər müqavilə müavinət müqabilində müəyyən edilmiş aktivin istifadəsinə nəzarət etmək hüququnu verirsə, Təşkilat müqavilənin başlanğıcında müqavilənin icarə olub-olmamasını qiymətləndirir.

Təşkilat qısamüddətli icarələr və aşağıdəyərli aktivlərin icarəsi istisna olmaqla, bütün icarələr üçün vahid tanınma və ölçmə yanaşmasını tətbiq edir. Təşkilat lizinq ödənişlərini həyata keçirmək üçün icarə öhdəliklərini və əsas aktivlərdən istifadə hüququnu təmsil edən istifadə hüququ olan aktivləri tanıyır.

İcarənin başlanğıc tarixində Təşkilat icarə müddəti ərzində həyata keçiriləcək icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə ölçülmüş icarə öhdəliklərini tanıyır. İcarə ödənişlərinə, hər hansı alınacaq güzəştli icarə ödənişləri, indeksdən və ya dərəcədən asılı olan dəyişkən icarə ödənişləri çıxılmaqla qalıq dəyər zəmanəti ilə ödənilməsi ehtimal olunan məbləğlər daxil olmaqla sabit ödənişlər (maddi sabit ödənişlər daxil olmaqla) daxildir. İcarə ödənişlərinə həmçinin Təşkilat tərəfindən həyata keçirilməsinə əsaslı olaraq müəyyən edilmiş satınalma opsiyonunun icra qiyməti və icarə müddəti Təşkilatın ləğv etmə seçimini həyata keçirdiyini əks etdirirsə, icarəyə xitam verildiyi hallarda tətbiq olunan cərimələrin ödənişləri də daxildir.

İndeksdən və dərəcədən asılı olmayan dəyişkən icarə ödənişləri, ödənişə səbəb olan hadisə və ya şərtin baş verdiyi dövrdə xərc olaraq (mal və material ehtiyatlarının istehsalı üçün çəkilmədiyi təqdirdə) tanınır.

İcarə ödənişlərinin cari dəyərini hesablayarkən, icarəyə aid olan konkret faiz dərəcəsinin təyin olunması mümkün olmadığı üçün Təşkilat icarə müqaviləsinin qüvvəyə mindiyi tarixdə mövcud olan əlavə borcun cəlb edilməsi üzrə faiz dərəcəsi istifadə edir. Müqavilənin qüvvəyə mindiyi tarixdən sonra icarə öhdəliklərinin məbləği faizlərin artmasını əks etdirmək üçün artırılır və edilmiş icarə ödənişləri üçün azaldılır. Bundan əlavə, icarə öhdəliklərinin balans dəyəri hər hansı bir modifikasiya və ya icarə müddətində, eləcə də icarə ödənişlərində hər hansı bir dəyişiklik olduqda (bu cür icarə ödənişlərini təyin etmək üçün istifadə olunan indeks və ya faiz dərəcəsiə dəyişiklik nəticəsində gələcək ödənişlərdə dəyişikliklər) və ya əsas aktivin satın alınması üçün hər hansı bir seçimin qiymətləndirilməsi üzrə dəyişiklik olduğu təqdirdə, yenidən ölçülür.

Digər öhdəliklər

Digər öhdəliklər ilkin olaraq ədalətli dəyərdə ölçülür və sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edilməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

Səhmdar kapitalı

Adi səhmlər kapital kimi təsnifləşdirilir. Adi səhmlərin və səhm opsiyonlarının buraxılmasına bilavasitə aid edilə bilən xərclər vergiqoyma baxımından heç bir nəticə olmadan kapitaldan tutulma kimi uçota alınır.

Təşkilatın dividendləri elan edib ödəmək imkanı Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyində müəyyən edilmiş qaydada tənzimlənilir.

Adi səhmlərə aid olan dividendlər elan edildiyi müddətdə bölüşdürülməmiş mənfəətin mənimlənməsi kimi əks olunur.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Ehtiyatlar və şərti öhdəliklər

Ehtiyatlar keçmiş bir hadisə nəticəsində mövcud öhdəliklərin, ehtimal ki, Təşkilatdan iqtisadi mənbələrin çıxmasına səbəb olacağı və məbləğlərin etibarlı şəkildə qiymətləndirilə biləcəyi zaman tanınır. Dəyişmənin vaxtı və ya məbləği hələ də qeyri-müəyyən ola bilər. Mövcud öhdəlik, keçmiş hadisələr nəticəsində yaranan hüquqi və ya konstruktiv öhdəliklərin mövcudluğundan yaranır.

Qarantıya tələbləri və digər balansdan kənar öhdəliklər üzrə öhdəliklər öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün əsaslandırılmış və məqbul bir əminlik olduqda tanınır. Ehtimal olunan qalıqlar müştəri hesablarının debetləşməsi ilə tanınır. Mənfəət və zərər hesabında ödəniş ehtimal olunan bərpalar çıxılmaqla göstərilir. Gələcək əməliyyat zərərləri üzrə ehtiyatlar tanınmır.

Ehtiyatlar pulun vaxt dəyərinin əhəmiyyətli olduğu hallarda onların indiki dəyərlərinə endirilir.

Bütün ehtiyatlar hər bir hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və ən yaxşı qiymətləndirməni əks etdirmək üçün düzəldilir.

Mövcud öhdəliklər nəticəsində iqtisadi mənbələrin mümkün axınının qeyri-mümkün və ya uzaq hesab edildiyi hallarda, müəssisələrin birləşməsi zamanı qəbul edilmədiyi təqdirdə, heç bir öhdəlik tanınmır.

Təqaüd və digər müavinətlər üzrə öhdəliklər

Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq, dövlət təqaüd sistemi işəgötürən tərəfindən cari ödənişlərin işçilərə cari ümumi ödənişlərdə faizlə hesablanmasını təmin edir. Bu xərc müvafiq əmək haqqının alındığı dövrə aid edilir. Təqaüdə çıxdıqda təqaüdlə bağlı bütün ödənişlər Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən həyata keçirilir. Təşkilat Azərbaycan Respublikasının dövlət təqaüd sistemi tərəfindən nəzərdə tutulmuş təqaüd proqramından başqa hər hansı digər təqaüd proqramlarında iştirak etmir. Bundan əlavə, Təşkilatda hesablanması tələb olunan təqaüd müavinətləri və ya kompensasiya edilən digər mühüm müavinətlər mövcud deyildir.

Faiz gəliri və xərcinin tanınması

Faiz gəlirləri və xərcələri effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edilməklə mənfəət və zərərdə tanınır. “Effektiv faiz dərəcəsi” maliyyə alətinin gözlənilən istifadə müddəti boyu gələcək pul ödənişləri və alışıları dəqiq olaraq:

- maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərində; və ya
- maliyyə öhdəliyinin amortizasiya edilmiş dəyərində diskontlaşdırılan dərəcədir.

Satın alınmış və ya əldə edilmiş kredit üzrə dəyərsizləşmiş aktivlər istisna olmaqla, digər maliyyə alətləri üçün effektiv faiz dərəcəsinə hesablayarkən Təşkilat gələcək pul vəsaitlərini maliyyə alətlərinin bütün müqavilə şərtlərini nəzərə almaqla, lakin kredit zərərlərini nəzərə almadan qiymətləndirir. Satın alınmış və ya əldə edilmiş kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün kredit üzrə uyğunlaşdırılmış effektiv faiz dərəcəsi, ehtimal olunan kredit zərərləri daxil olmaqla gələcək pul vəsaitlərindən istifadə edilməklə hesablanır.

Effektiv faiz dərəcəsinin hesablanmasına effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan əməliyyat xərcələri və ödənilmiş və ya alınmış haqlar və ya bəndlər daxildir. Əməliyyat xərcələrinə maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliyinin alınmasına və ya verilməsinə bilavasitə tətbiq edilə bilən məxsusi xərcələr daxildir.

Amortizasiya edilmiş dəyər və ümumi balans dəyəri

Maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliyinin “amortizasiya edilmiş dəyəri” maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliyinin ilkin tanınmada uçotu əsas ödənişləri çıxmaqla, ilkin məbləğ və ödəniş məbləği arasında hər hansı fərqin effektiv faiz metodundan istifadə etməklə, xalis amortizasiyanı daxil etməklə və ya çıxmaqla və maliyyə aktivləri üçün hər hansı ehtimal olunan kredit zərəri ehtiyatına uyğunlaşdırmaqla hesablanan məbləğdir.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Amortizasiya olunmuş dəyərinə hesablanan “maliyyə aktivinin ümumi balans dəyəri” maliyyə aktivinin hər hansı ehtimal olunan kredit zərəri ehtiyatına uyğunlaşdırılmazdan əvvəl amortizasiya edilmiş dəyəridir.

Faiz gəlirləri və xərclərinin hesablanması

Maliyyə aktivini və ya maliyyə öhdəliyinin effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aktivini və ya maliyyə öhdəliyinin ilkin tanınması zamanı hesablanır. Faiz gəlirləri və ya xərclərinin hesablanması zamanı effektiv faiz dərəcəsi aktivin (aktiv kredit üzrə dəyərsizləşmədikdə) ümumi balans dəyərinə və ya öhdəliyin amortizasiya edilmiş dəyərinə tətbiq edilir. Effektiv faiz dərəcəsi faizin bazar dərəcələrində yerdəyişmələri əks etdirməsi üçün dəyişən dərəcəli alətlərin pul hərəkətinin dövrü olaraq təkrar qiymətləndirilməsinin nəticəsi olaraq yenilənir.

Effektiv faiz dərəcəsi, hedc düzəlişlərinin amortizasiyası başlandıqı tarixdə ədalətli dəyər üzrə hedc düzəlişlərində dəyişikliklərlə bağlı yenidən təhlil olunur.

Lakin ilkin tanınmadan sonra kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üzrə faiz gəlirləri isə effektiv faiz dərəcəsinə maliyyə aktivinin amortizasiya edilmiş dəyərinə tətbiq etməklə hesablanır. Aktiv artıq kredit üzrə dəyərsizləşmiş olmadıqda faiz gəlirlərinin hesablanması yenə də ümumi balans dəyəri üzərindən hesablanır.

Təqdimat

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanan faiz gəlirlərinə aşağıdakılar daxildir:

- amortizasiya edilmiş dəyərdə hesablanan maliyyə aktivləri üzrə faizlər.

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan faiz xərclərinə aşağıdakılar daxildir:

- amortizasiya olunmuş dəyərdə hesablanan maliyyə öhdəlikləri üzrə faizlər.

Haqq və komissiya gəliri və xərci

Maliyyə aktivini və ya maliyyə öhdəliyi üzrə effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz tərkib hissəsi olan haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri effektiv faiz dərəcəsinə daxil edilir.

Kreditlə əlaqəli haqlar, kredit xidməti haqları və kredit gəlirliliyinin ayrılmaz tərkib hissəsi sayılan digər haqlar müvafiq əməliyyat xərcləri ilə birlikdə effektiv faiz üsulundan istifadə etməklə maliyyə alətinin proqnoz edilən müddəti boyu faiz gəlirlərinə köçürülür və amortizasiya edilir.

Mühasibat xidməti haqları, investisiya idarəçiliyi haqları, satış komissiyası, yerləşdirmə haqları və sindikasiya haqları daxil olmaqla, digər haqq və komissiya gəlirləri müvafiq xidmətlər göstərildikcə tanınır. Kredit öhdəliyi üzrə kredit vəsaitlərinin istifadəsi gözlənilmədiyi halda kredit öhdəliyi üzrə əlaqədar haqlar öhdəlik dövrü boyu düz xətt metodu əsasında tanınır.

Ümumi və inzibati xərclər

Ümumi və inzibati xərclər xidmətdən istifadə edildikdə və ya yaranma tarixində mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Vergi qanunvericiliyi

Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış vergi xərcinin cəmindən ibarətdir.

Cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində yaranmış vergi mənfəəti əsasında hesablanır. Hesabatdakı bəzi gəlir və xərclərin digər dövrlərdə vergi bazasına aid ediləcəyinə və bəzi maddələrin heç bir vaxt vergi bazasını hesablayarkən istifadə edilməyəcəyinə görə vergi mənfəəti məcmu gəlir haqqında hesabatda bildirildiyi kimi xalis mənfəətdən fərqlənir. Təşkilatın cari vergi xərcləri hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan və ya mahiyyətcə qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Təxirə salınmış vergi isə aktiv və öhdəliklərin mühasibat uçotuna uyğun balans dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun balans dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlərin əsasında hesablanır və bu zaman öhdəlik üsulundan istifadə edilir. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri, ümumiyyətlə, bütün vergi bazasını artıran maddələr üçün hesablanır, təxirə salınmış vergi aktivini isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə etmək üçün kifayət qədər mənfəətin olması təxmini nəzərə alınaraq tanınır. Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfəətinə və vergi mənfəətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yarandığı hallarda (müəssisələrin birləşməsi istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri tanınmır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin balans dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivini reallaşdırmağa imkan vermirsə, bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılmaq üçün azaldılır.

Təxirə salınmış vergi öhdəliyinin ödənilməsi və ya aktivin realizə edildiyi dövrdə tətbiq edilməsi ehtimal olunan vergi dərəcələri ilə hesablanır. Birbaşa səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa məcmu gəlir hesabında əks etdirilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də səhmdar kapitalında öz əksini tapır.

Aşağıdakı hallarda təxirə salınmış vergi aktivini və vergi öhdəliyini əvəzləşdirilərək xalis şəkildə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təqdim edilə bilər:

- Təşkilatın cari mənfəət vergisi aktivini mənfəət vergisi öhdəliyi ilə əvəzləşdirmək üçün qanuni və icrası mümkün olan hüququ mövcud olduqda; və
- Təxirə salınmış aktiv və öhdəliklər bir vergi orqanı tərəfindən qoyulan məbləğlərə aid edildikdə və bu vergilər üzrə öhdəlik eyni müəssisəyə məxsus olduqda.

Azərbaycan Respublikasında Təşkilatın fəaliyyətinə görə hesablanan müxtəlif digər vergilər də mövcuddur. Bu vergilər ümumi və inzibati xərclərin bir hissəsi kimi tanınır və məcmu gəlir hesabatına daxil edilir.

Səhm üzrə mənfəət

Səhm üzrə mənfəət Təşkilatın səhmdarlarının payına düşən mənfəət və ya zərəri hesabat ili ərzində dövriyyəyə gətirilən adi səhmlərin orta sayına bölməklə hesablanır.

3 ƏSAS UÇOT MÜHAKİMƏLƏRİ VƏ FƏRZİYYƏLƏRLƏ BAĞLI ƏSAS QEYRİ-MÜƏYYƏNLİKLƏRİN MƏNBƏLƏRİ

Təşkilatın maliyyə hesabatlarının hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin edilməsini tələb edir. Rəhbərlik mütəmadi olaraq öz təxminlərini və mülahizələrini təhlil edir. Rəhbərlik təxminlərini və mülahizələrini tarixi təcrübəyə və müəyyən şərtlər çərçivəsində məntiqli hesab edilən digər faktlara əsaslandırır. Müxtəlif şəraitlərdə və vəziyyətlərdə faktiki nəticələr bu təxminlərdən fərqlənə bilər. Aşağıda göstərilən təxminlər və mülahizələr Təşkilatın maliyyə vəziyyətinin təsvir edilməsi üçün zəruri hesab edilir.

Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

EOKZ ehtiyatının ölçülməsi

EOKZ-nin ölçülməsi metodologiyasının, modellərin və giriş məlumatlarının müəyyən edilməsini özündə birləşdirən mühüm bir təxmindir. EOKZ-nin ölçülməsi üzrə metodologiya 25 sayılı Qeyddə açıqlanır. Aşağıdakı komponentlərin kredit zərəri ehtiyatı üzrə əhəmiyyətli təsiri vardır: defoltun müəyyən edilməsi, KRƏA, defolt ehtimalı (“DE”), defolt vəziyyətində riskə məruz qalma (“DVRMQ”) və defolt zamanı yaranan zərər (“DZYZ”), eləcə də makroiqtisadi ssenari modelləri.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Təşkilat, müntəzəm olaraq, ehtimal olunan kredit zərəri və faktiki zərər arasındakı fərqlərin azaldılması üçün model və giriş məlumatlarını yoxlayır və nəzərdən keçirir. Perspektiv məlumatlar da daxil olmaqla, EOKZ-nin ölçülməsi üzrə ətraflı məlumatlar 25 saylı Qeyddə açıqlanır.

Kredit Riski üzrə Əhəmiyyətli Artım (“KRƏA”)

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını müəyyənləşdirmək üçün Təşkilat, hesabat tarixinin sonunda maliyyə alətinin ömürlük müddəti ərzində baş verən defolt riskini ilk dəfə tanınma tarixində mövcud olan risk ilə müqayisə edir. Qiymətləndirmə hesabat dövrünün sonunda kredit riskinin müəyyən bir səviyyəsinə çatmaq üçün deyil, kredit riskinin nisbi artımını təyin etmək məqsədilə nəzərdən keçirilir. Təşkilat müştəri portfelinin davranış aspektləri də daxil olmaqla bir sıra amilləri əhatə edən xüsusi səy göstərmədən və xərc çəkmədən mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən gələcək məlumatları nəzərə alır. Təşkilatın rəhbərliyi kredit riskinin artması üzrə davranış göstəricilərini kredit alətləri üzrə gecikmələrin baş verməsindən öncə təyin etmiş və istər fərdi kredit aləti səviyyəsində, istərsə də alətin aid olduğu portfel səviyyəsində müvafiq sayılan gələcəklə bağlı məlumatları kredit riskinin dəyərləndirilməsi zamanı nəzərə almışdır. 25 saylı Qeydə nəzər salın.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi

Biznes modeli maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsini təyin edən amildir. Rəhbərlik biznes modellərinin qiymətləndirilməsi zamanı maliyyə alətləri üzrə birləşdirmə və portfelə aid etmə səviyyəsini təyin edərkən mülahizələrdən istifadə etmişdir. Satış əməliyyatlarını qiymətləndirərkən Təşkilatın rəhbərliyi bu satışların müntəzəmliyi, zamanı və dəyəri barədə tarixi məlumatları, eləcə də satışın səbəbləri və gələcək satışlarla bağlı proqnozları nəzərə alır. Kreditin pisləşməsi ilə əlaqədar potensial zərərlərin minimal həddə salınması ilə bağlı həyata keçirilən satış əməliyyatları “toplamaq üçün saxlanılma” biznes modelinin parametrlərinə uyğun gəlir. Alətin kredit riskinin idarə olunması ilə bağlı olmayan, müddəti bitməmiş həyata keçirilən digər satışlar da, fərdi və kollektiv qaydada müntəzəm olmadıqda və dəyər olaraq əhəmiyyət kəsb etmədikdə “toplamaq üçün saxlanılma” biznes modelinin çərçivəsində dəyərləndirilir. Təşkilatın rəhbərliyi satış əməliyyatlarının əhəmiyyətli səviyyəsini bu satışların dəyərinin biznes modeli üzrə qiymətləndirilən portfelin dəyərinə olan nisbəti şəklinə həmin portfelin orta müddəti üzrə təhlil edir. Əlavə olaraq, yalnız stresli vəziyyətlərdə və ya Təşkilatın nəzarətindən kənar olan ayrıca bir hadisəyə cavab məqsədilə həyata keçirilməsi güman edilən satış əməliyyatları biznes modelinin məqsədləri üçün təsadüfi sayılır və müvafiq maliyyə alətlərinin təsnifləşdirilməsi prosesinə təsir göstərmir.

“Toplamaq üçün saxlanılma və satış” biznes modeli dedikdə, aktivlərin əsasən nağd vəsaitlərin toplanılması üçün saxlanılması nəzərdə tutulur, yalnız bu biznes modelinin məqsədlərinə nail olmaq üçün likvidlik ehtiyacının idarə olunması, müəyyən gəlir göstəricilərinə nail olunması və ya maliyyə aktivlərinin müddətlərinin bu aktivləri maliyyələşdirmək üçün istifadə edilən maliyyə öhdəliklərinin müddətlərinə uyğunlaşdırılması kimi bir sıra satış əməliyyatları da model çərçivəsində nəzərə alınır.

Yerdə qalan aktivlər kateqoriyası elə maliyyə aktivləri portfellerindən ibarətdir ki, nağd vəsaitlərin reallaşdırılmasının əsas təyinatı satış vasitəsilə, məsələn ticarət məqsədilə satışın elementlərinin açıq şəkildə nəzərə çarpan olduğu hallar üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Nağd vəsaitlər axınının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmamasının dəyərləndirilməsi (“YƏMFÖ”)

Nağd vəsaitlər axınının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən ibarət olmasının təyin edilməsi mülahizələrdən istifadəni tələb edir. Pulun zaman dəyəri elementi dəyişdirilə bilər, məsələn müqavilə üzrə faiz dərəcəsi dövrü olaraq dəyişdirilirsə, amma bu dəyişikliklərin tezliyi borc aləti üzrə nəzərdə tutulan əsas faiz dərəcəsi göstəricisinə uyğun olmadıqda dəyişdirilə bilər. Buna misal olaraq, faizləri üç aylıq banklararası faiz dərəcəsinə uyğun olaraq ödənilən, yalnız faiz dərəcəsinin hər ay düzəldilən maliyyə alətlərini göstərmək olar. Pulun zaman dəyərinin dəyişdirilməsinin təsiri müvafiq alət üzrə nağd pul vəsaitləri axınının YƏMFÖ xarakterli bənzər maliyyə aləti üzrə nağd pul vəsaitləri axını ilə müqayisə edilərək dəyərləndirilir. Dəyərləndirmə məntiqli görünən bütün mümkün ssenarilər üçün, o cümlədən maliyyə bazarlarında baş verməsi mümkün olan maliyyə stresi vəziyyətləri üçün aparılmışdır. Nağd pul vəsaitləri ilə bağlı yaranan ssenarinin bənzər alətlər üzrə mövcud olan göstəricilərdən fərqli olduğu hallarda, dəyərləndirilən alət üzrə yaranan nağd pul vəsaitləri YƏMFÖ olaraq nəzərə alınmır və bu alət MZVƏD maliyyə aləti olaraq təsnifləşdirilir.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Təşkilatın rəhbərliyi müqavilə üzrə nəzərdə tutulan nağd pul vəsaitlərinin axınını dəyişdirmək qabiliyyətinə malik olan müqavilə şərtlərini təyin etmiş və nəzərə almışdır. Kredit sazişinin müddəalarına görə vaxtından öncə edilən ödənişlərin mümkün olması və bu ödənişlərin əsas məbləğ və hesablanmış faizlərlə, eləcə də öncədən ödənişlə bağlı müştəridən alınmalı olan haqq və komissiyalarla bağlı olması halında YƏMFÖ üzrə kriteriyalar yerinə yetirilmiş sayılır. Aktiv üzrə əsas məbləğə ilkin tanınma zamanı mövcud olan ədalətli dəyərlə sonrakı dövrlərdə əsas məbləğ üzrə ödənişlər (yəni effektiv faiz dərəcəsiindən istifadə etməklə hesablanmış faiz ödənişləri nəzərə alınmadan yerdə qalan məbləğ) arasındakı fərq aid edilir. Bu prinsipə istisna olaraq standart həm də müəyyən ilkin ödəmə xüsusiyyətlərinə malik olan və aşağıdakı YƏMFÖ şərtlərinə cavab verən alətlərin də nəzərə alınmasına icazə verir: (i) maliyyə aktivi, ilkin olaraq, mükafat və ya diskontla hazırlanmışdır, (ii) öncədən ödəniş məbləği müqavilə üzrə əsas məbləği, hesablanmış faizləri və məntiqli sayılan məbləğdə olmaqla müqaviləyə əvvəlcədən xitam verməklə bağlı kompensasiyanı təmsil edir və (iii) öncədən ödəniş imkanı yaradan müddəanın ədalətli dəyəri ilkin tanınma zamanı əhəmiyyətli sayılır.

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeydə alınmış maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərindən əldə olunmursa, maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin dəyəri riyazi modellərin istifadəsi daxil olmaqla bir sıra qiymətləndirmə üsullarından istifadə etməklə müəyyən olunur. Bu modellər üçün rəqəmlər mümkün olduğu halda müşahidə edilə bilən bazarlardan götürülür, qeyd olunan hal mümkün olmadıqda ədalətli dəyərlərin müəyyən olunması üçün mühakimə tələb olunur.

Əlaqədar tərəflərlə əməliyyatların ilkin tanınması

İşlərin normal gedişatı zamanı Təşkilat əlaqədar tərəflərlə əməliyyatlara daxil olur. 9 sayılı MHBS maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərləri əsasında ilkin tanınmasını tələb edir. Bu cür əməliyyatlar üçün fəal bazar olmadığı halda, əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində qiymətləndirilməsinin müəyyən olunması üçün mühakimə tətbiq olunur. Mühakimə üçün əsas əlaqəli olmayan tərəflər ilə bənzər tipli əməliyyatlar və effektiv faiz dərəcəsi təhlilidir.

Köhnələ bilən və amortizasiya oluna bilən aktivlərin faydalı istifadə müddəti

Rəhbərlik aktivlərin Təşkilat üçün ehtimal olunan faydalı istifadə müddətinə əsaslanaraq, hər bir hesabat tarixində əmlak və avadanlıqlar, qeyri-maddi aktivlər və aktivlərdən istifadə hüququ daxil olmaqla, köhnələ bilən və amortizasiya oluna bilən aktivlərin faydalı istifadə müddətlərini nəzərdən keçirir. Bununla belə, faktiki nəticələr texniki köhnəlmə, xüsusən də proqram təminatı və İT avadanlıqları ilə əlaqədar olaraq dəyişə bilər.

Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Dəyərsizləşmə zərəri aktivin və ya nağd pul vəsaitləri əmələ gətirən vahidin balans dəyərinin onun bərpa edilə bilən dəyərindən artıq olduğu məbləğ üçün uçota alınır. Bərpa edilə bilən məbləği müəyyən etmək üçün rəhbərlik hər bir nağd pul vəsaitləri əmələ gətirən vahiddən ehtimal olunan gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə təxmin irəli sürür və həmin pul vəsaitlərinin cari dəyərini hesablamaq üçün uyğun faiz dərəcəsinə müəyyən edir. Ehtimal olunan gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin ölçülməsi prosesində rəhbərlik ehtimal olunan əməliyyat nəticələrinə dair fərziyyələr irəli sürür. Bu fərziyyələr gələcək hadisələr və şərtlərlə bağlıdır. Faktiki nəticələr dəyişə bilər və növbəti maliyyə ili ərzində Təşkilatın aktivlərində əhəmiyyətli düzəlişlərə səbəb ola bilər.

İcarə öhdəlikləri və istifadə hüququ olan aktivlərin qiymətləndirilməsi

16 sayılı MHBS-nin tətbiqi istifadə hüququ olan aktivlər və icarə öhdəliklərinə dair mülahizələr aparmağı tələb edir. İcarə müddətini təyin edərkən, Təşkilat yeniləmə seçimlərini həyata keçirmək üçün iqtisadi stimullar yaradan bütün amilləri və halları (və ya ləğvetmə seçimlərini etməməyi) nəzərə alır. Müqavilənin icarə elementlərinə malik olub-olmadığını qiymətləndirmək də mühakimə tələb edir.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

İcarə öhdəliklərini ölçmək üçün istifadə edilən müvafiq diskont dərəcəsini müəyyən etmək üçün təxminlər tələb olunur. Təşkilat icarədə nəzərdə tutulan faiz dərəcəsini dərhal müəyyən edə bilmir və bu səbəbdən icarə öhdəliklərinin ölçülməsi üçün əlavə faiz dərəcəsindən (ƏFD) istifadə edir. ƏFD Təşkilatın oxşar şərt və oxşar girovla oxşar iqtisadi mühitdə istifadə hüququ olan aktivə oxşar dəyərli aktivin əldə edilməsi üçün tələb olunan vəsaitlərin borca alınması üçün ödəməli olduğu faiz dərəcəsidir. Beləliklə, ƏFD Təşkilatın nəyi “ödəməli olduğunu” əks etdirir, bu isə heç bir müşahidə edilən dərəcələr olmadıqda (məs. Təşkilat maliyyə əməliyyatları aparmadıqda) və ya icarə şərtlərini əks etdirmək üçün düzəliş edilməli olduqda (məs. icarələr Təşkilatın funksional valyutasında olmadıqda) qiymətləndirilmənin aparılmasını tələb edir. Təşkilat ƏFD-ni mümkün olduqda müşahidə edilən giriş məlumatlarından (bazardakı faiz dərəcələri kimi) istifadə etməklə qiymətləndirir və müəssisənin xüsusiyyətlərini nəzərə almaqla (məs. Təşkilatın kredit reytingi) müəyyən qiymətləndirmələr aparmalıdır.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar xüsusi qrup əməliyyatlar üzrə mövcud olan məlumatlardan rəhbərliyin təxminlərinə əsasən artırılır. Təşkilatın maliyyə hesabatında açıqlanmış xalis gəlirini əhəmiyyətli dərəcədə artırmamaq və öhdəliklərini azaltmamaq üçün ehtiyatların qiymətləndirilməsi zamanı ehtiyatlıq nümayiş etdirilir.

Məhkəmə çəkişmələrindən irəli gələn şərti məsuliyyət

Əməliyyatlarının xarakterinə görə, Təşkilat öz fəaliyyəti prosesində yaranan məhkəmə çəkişmələrində iştirak edə bilər. Məhkəmə çəkişmələri nəticəsində yaranan şərti öhdəliklər üzrə ehtiyat iqtisadi resursların xaric olunması və belə xaricəlmələrin qiymətləndirilməsinin etibarlılığına əsaslanır. Bu cür məsələlər bir çox qeyri-müəyyənliklərə məruz qalır və ayrı-ayrı məsələlərin nəticəsi əminliklə proqnozlaşdırıla bilməz. Təxminlər və əsas fərziyyələr davamlı olaraq nəzərdən keçirilir. Təxminlərə düzəlişlər prospektiv şəkildə tətbiq edilir.

4 YENİ VƏ YA YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR ŞƏRHLƏRİN TƏTBİQİ

Cari ildə Təşkilat Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Şurası (BMUSS) və BMUSS-un Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərtləri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Təşkilatın fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış hesabat dövrünə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərtləri qəbul etmişdir.

MUBSS, satış kimi uçota alınması nəzərdə tutulan 15 sayılı MHBS-in tələblərinə cavab verən satış və geri icarə əməliyyatlarını sonradan satıcı-icarədarın necə ölçməsinə aydınlaşdırmaq üçün “**Satış və Geri İcarə üzrə İcarə Öhdəliyi**”ni (16 sayılı MHBS-yə edilən Düzəlişlər) düzəlişlərlə birgə dərc etmişdir. **Satış və Geri İcarə üzrə İcarə Öhdəliyi (16 sayılı MHBS-yə edilən Düzəlişlər)** satıcı-icarədardan istifadə hüququnu özündə saxlayan hər hansı gəlir və ya zərər məbləğini tanınmamaq üçün geri icarədən irəli gələn icarə öhdəliyini sonradan ölçməsinə tələb edir. Yeni tələblər satıcı-icarədarı icarənin qismən və ya tam xitam verilməsi ilə bağlı hər hansı gəlir və ya zərəri mənfəət və ya zərərdə tanınmamasını qadağa etmir.

1 sayılı MUBS-a düzəlişlər: Öhdəliklərin cari və ya uzunmüddətli olaraq təsnifləşdirilməsi – 2020-ci ilin yanvar və 2022-ci ilin oktyabr aylarında MUBSS öhdəliklərin cari və ya uzunmüddətli olaraq təsnifləşdirilməsinə dair tələbləri müəyyən etmək üçün 1 sayılı MUBS-un 69-76-cı bəndlərinə düzəlişlər dərc etmişdir. Düzəlişlər aşağıdakı məsələlər üzrə məlumat təqdim edir:

- Ödənişin təxirə salınması hüququ dedikdə nəzərdə tutulan müddəalar;
- Hesabat dövrünün sonunda təxirəsalma hüququ mövcud olmalıdır;
- Müəssisənin təxirəsalma hüququndan istifadə etmə ehtimalı təsnifata heç bir təsir göstərmir;
- Yalnız konvertasiya edilə bilən öhdəliyə daxil edilmiş törəmə alətin özü kapital aləti olduqda, öhdəliyin şərtləri onun təsnifatına təsir etmir.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Əlavə olaraq, kredit sazişindən yaranan öhdəlik uzunmüddətli olaraq təsnif olunduqda və müəssisənin ödənişi təxirə salmaq hüququ on iki ay ərzində gələcək müqavilələrə riayət olunmasından asılı olduqda, açıqlama tələb edilməsi üçün tələb irəli sürülür.

2023-cü ilin may ayında MUBSS “Təchizatçının maliyyələşdirilməsi üzrə razılaşmalar”ı dərc etmişdir (7 sayılı MUBS və 7 sayılı MHBS-yə edilmiş düzəliş) – Bu düzəlişlər təchizatçının maliyyə razılaşmalarının şəffaflığının artırılması və onların müəssisənin öhdəliklərinə, pul vəsaitlərinin hərəkətinə və likvidlik riskinə məruz qalmasına təsiri bəzəndə açıqlamalar tələb edir. Açıqlama tələbləri, bəzi şirkətlərin təchizat üzrə maliyyə razılaşmalarının kifayət qədər nəzərə çarpmamasının səhmdarların təhlilinə maneə törətməsi üzrə səhmdarların narahatlığına MUBSS-nin verdiyi cavabdır.

Əksi qeyd olunmadığı halda, yeni standartlar Təşkilatın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməmişdir.

5 DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi tarixində Təşkilat tərəfindən, qüvvəyə minmə tarixindən əvvəl qəbul edilmiş standart və şərtlərdən əlavə, aşağıda göstərilən standart və şərtlər dərc edilmiş, lakin qüvvəyə minməmişdir. Təşkilat bu yeni və düzəliş edilmiş standartları və şərtləri, əgər tətbiq olunarsa, qüvvəyə mindikdən sonra qəbul etmək niyyətindədir.

2023-cü ilin avqust ayında MUBSS valyutanın digər bir valyutaya konvertasiya olunması və valyuta konvertasiya oluna bilmədikdə cəmiyyətin spot məzənnəni qiymətləndirmə qaydası haqqında açıqlama vermək üçün “Xarici valyuta məzənnələrində dəyişikliklərin təsiri” adlı 21 sayılı MUBS-a düzəliş dərc etmişdir. Müəssisə xüsusi bir məqsədlə qiymətləndirmə tarixində digər bir valyutaya konvertasiya oluna bilməyən xarici valyutada köçürmə və ya əməliyyat həyata keçirərsə, düzəlişlərin təsirinə məruz qala bilər. Normal inzibati təxirəsalma ilə başqa bir valyuta əldə etmək imkanı olarsa, valyutanın mübadiləsi mümkündür və əməliyyat icra oluna bilən hüquq və öhdəliklər yaradan bazar və ya mübadilə mexanizmi vasitəsilə həyata keçirilir. Düzəlişlər, erkən tətbiqetmə seçimi mövcud olmaqla, 1 yanvar 2025-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir.

30 may 2024-cü il tarixində MBUSŞ maliyyə alətlərinin təsnifatı və qiymətləndirilməsi ilə bağlı 9 sayılı MHBS “Maliyyə Alətləri” və 7 sayılı MHBS “Maliyyə Alətləri: Məlumatların Açıqlanması”na düzəlişlər dərc etmişdir. Əsas dəyişikliklərə aşağıdakılar daxildir:

- Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması: müəyyən edilmiş meyarlara əsasən elektron köçürmə yolu ilə ödənilmiş borcların, ödəniş tarixindən əvvəl yerinə yetirilmiş öhdəliklər hesab edilməsinə imkan verir.
- Maliyyə aktivlərinin təsnifatı: əsas icarə müqavilələrinin şərtlərinin qiymətləndirilməsi üçün tövsiyələr verir, tələb əsaslı olmayan xüsusiyyətləri dəqiqləşdirir və müqavilə ilə əlaqəli alətlərin xüsusiyyətlərinə aydınlıq gətirir.
- Açıqlamalar: DMGVƏD vasitəsilə ədalətli dəyərdə ölçülən kapital investisiyaları və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsir edən şərti öhdəliklər üçün yeni tələblər müəyyən edir.

Düzəlişlər 1 yanvar 2026-cı il və ya bu tarixdən sonra başlayan hesabat dövrlərinə şamil edilir, həm retrospektiv, həm də erkən tətbiqinə icazə verilir.

18 iyul 2024-cü il tarixində MBUSŞ “MHBS Mühasibat Uçotu Standartlarının İllik Təkmilləşdirilməsi – 11-ci Cild”i dərc etmişdir.

Bu nəşrə aşağıdakı düzəlişlər daxildir:

- 1 sayılı MHBS: Standartları ilk dəfə tətbiq edən müəssisələr üçün hecinq uçotu ilə bağlı izahlar;
- 7 sayılı MHBS: Tanınmanın dayandırılması zamanı gəlir və ya zərərlərin tanınması ilə bağlı tövsiyələr;

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

7 sayılı MHBS: Ədalətli dəyər və əməliyyat dəyəri arasında təxirə salınmış fərqlər üzrə təkmilləşdirilmiş açıqlamalar;

7 sayılı MHBS: Təqdimat və kredit riskinin açıqlanmasına dair təkmilləşdirmələr;

9 sayılı MHBS: İcarəyə götürənin icarə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılmasına dair izahlar;

9 sayılı MHBS: Əməliyyat dəyərinin müəyyən olunmasına dair əlavə təlimat;

10 sayılı MHBS: “De-fakto agent”inin müəyyən olunması üzrə açıqlamalar;

7 sayılı BAS: Xərc metodu ilə əlaqədar təkmilləşdirmələr.

Düzəlişlər 1 yanvar 2026-cı il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrlərinə şamil olunur.

9 aprel 2024-cü il tarixində MBUSŞ müəssisələrin fəaliyyəti haqqında hesabatın müqayisəliliyi və şəffaflığı ilə bağlı investorların suallarına cavab olaraq “**Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı və Açıqlanması**” adlı **18 sayılı MHBS** yeni standartını dərc etmişdir. 18 sayılı MHBS-də təqdim olunan yeni tələblər bənzər müəssisələrin maliyyə fəaliyyətinin, xüsusilə də “əməliyyat mənfəət və ya zərəri” ilə bağlı məsələlərin müqayisəli məlumatlarını əldə etməyə yardım edəcək. 18 sayılı MHBS-yə daxil edilən əsas yeni müddəalar aşağıdakı məsələləri əhatə edir:

- mənfəət və ya zərər hesabatının strukturu;
- müəssisənin maliyyə hesabatlarından kənar məruzə olunan müəyyən mənfəət və ya zərər ilə bağlı maliyyə hesabatlarında tələb olunan açıqlamalar (rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilən fəaliyyət tədbirləri); və
- ümumilikdə əsas maliyyə hesabatları və qeydlərinə tətbiq olunan cəmləşdirmə və bölünmə üzrə gücləndirilmiş prinsiplər.

18 sayılı MHBS 1 sayılı MBUS-u əvəz edəcək; 1 sayılı MBUS üzrə bir sıra mövcud prinsiplər məhdud sayda dəyişikliklər ilə saxlanmışdır. 18 sayılı MHBS maliyyə hesabatlarında qeyd olunan maddələrin tanınması və ya ölçülməsinə təsir göstərməyəcək, lakin bu standart müəssisənin “əməliyyat mənfəəti və ya zərər” hesabatlarında dəyişikliyə səbəb ola bilər.

18 sayılı MHBS 1 yanvar 2027-ci il tarixində başlayan və həmin tarixdən sonrakı hesabat dövrlərinə və həmçinin müqayisəli məlumatlara tətbiq olunur.

2024-cü ilin may ayında MBUSŞ tərəfindən 19 sayılı “**İctimai Maliyyə Hesabatlılığı olmayan Törəmə Müəssisələr: Məlumatların Açıqlanması**” adlı yeni standartı dərc edilmişdir, bu standart əsasən törəmə müəssisə maliyyə hesabatlarına MHBS üzrə Uçot Standartlarını tətbiq edərkən maliyyə məlumatlarına dair qısaltdılmış açıqlamalar təqdim edə bilər. 19 sayılı MHBS törəmə müəssisələrin seçimi əsasında tətbiq edilir və bu standartı tətbiq etməyi seçən törəmə müəssisələr üçün məlumatların açıqlanması tələblərini müəyyən edir.

Müəssisəyə yalnız aşağıdakı hallarda 19 sayılı MHBS-nin tətbiqinə icazə verilir:

- törəmə müəssisə olmalı;
- ictimai hesabatlılığı olmamalıdır; və
- onun birbaşa və ya hər hansı vasitəçi ana müəssisəsi MHBS Uçot Standartlarına uyğun olan konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarını hazırlamalıdır.

Yeni standart 1 yanvar 2027-ci il tarixinə və ya ondan sonrakı hesabat dövrlərinə şamil olunur, erkən tətbiqinə icazə verilir.

Beynəlxalq Dayanıqlılıq Standartları Şurası (BDSS) 26 iyun 2023-cü il tarixində **MHBS S1 “Dayanıqlılıq ilə əlaqədar maliyyə məlumatlarının açıqlanması üzrə ümumi tələblər”** və **MHBS S2 “İqlim ilə əlaqədar açıqlamalar”** adlı ilk iki MHBS Dayanıqlılıqın Açıqlanması Standartlarını dərc etmişdir. Standartlar müəssisənin dayanıqlılıq ilə əlaqədar riskləri və imkanları ilə bağlı əhəmiyyətli məlumatların açıqlanması üçün tələblərdən ibarətdir, bu məlumatlar investorlar tərəfindən müəssisənin dəyərləndirilməsi zamanı əhəmiyyətli hesab olunur.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

MHBS S1 müəssisənin dayanıqlılıq ilə əlaqədar riskləri və imkanları ilə bağlı məlumatların açıqlanması üzrə ümumi tələbləri müəyyən edir. MHBS S1 müəssisə tərəfindən dayanıqlılıq ilə əlaqədar maliyyə məlumatlarının hazırlanması və təqdim olunması qaydalarını nəzərdə tutur. Standart açıqlamaların məzmunu və təqdimatı ilə bağlı ümumi tələbləri əks etdirir, standart əsasən açıqlanan məlumat müəssisə üçün ehtiyat təmin edən maliyyə hesabatının ilkin istifadəçiləri üçün faydalı olmalıdır.

MHBS S2 ümumi məqsədli maliyyə hesabatlarının ilkin istifadəçiləri üçün faydalı hesab olunan iqlim ilə əlaqədar risk və imkanlar haqqında məlumatların müəyyən olunması, qiymətləndirilməsi və açıqlanması üçün tələbləri müəyyən edir.

Hər iki standart 1 yanvar 2024-cü il tarixindən etibarən başlayan hesabat dövrlərinə şamil olunur. Standartların erkən tətbiqinə icazə verilir. Müəssisə MHBS S1 standartını daha erkən tətbiq etdiyi halda, həmin standartı müvafiq şəkildə açıqlamalı və eyni zamanda MHBS S2 standartını tətbiq etməlidir. BDSŞ standartlarının məcburi tətbiqi həmin standartların müvafiq qanunvericilik tərəfindən qəbul edilməsindən asılıdır. Bu, müəssisələrin standartları könüllü şəkildə (əlavə olaraq) tətbiq etmə bacarığına heç bir təsir göstərmir. Hazırkı hesabat tarixində bu standartlar Təşkilatın fəaliyyət göstərdiyi yurisdiksiya tərəfindən qəbul edilməmişdir.

“Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları” adlı 10 sayılı MHBS və “İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi” adlı 28 sayılı MBUS (düzəlişlər): 10 sayılı MHBS və 28 sayılı MBUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə uçota alınmış assosiasiya edilmiş və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında əlaqəsi olmayan investora həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərti ilə tanınmasını tələb edir.

Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə uçota alınmış assosiasiya edilmiş və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərle yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır. Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi MBUSŞ tərəfindən hələ müəyyən edilməmişdir, lakin düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, yeni standartların və şərhlərin Təşkilatın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərəcəyi gözlənilir.

6 PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVALENTLƏRİ

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Nağd pul vəsaitləri	1,427,401	1,047,804
Köçürülmədə olan nağd vəsaitlər	-	87,593
Müxbir hesablar		
- reytingi “BB-”dən “BB+”dək	306,342	100,672
- reytingi “B-”dən “B+”dək	269,134	98,352
- reytingsiz	17,226	7,724
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,020,103	1,342,145

Reytinglər “Fitch” reyting sistemində əsaslanır.

31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə bütün pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri 1-ci Mərhələdədir və onların EOKZ-ləri əhəmiyyətli deyildir.

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərində başa çatmış illər ərzində mərhələlər arasında köçürmələr olmamışdır.

7 MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR

	31 dekabr 2024-cü il		31 dekabr 2023-cü il	
	Məbləğ	Ümumi kreditlərin %-i	Məbləğ	Ümumi kreditlərin %-i
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər				
Lombard kreditləri	33,327,418	86.35	27,670,751	87.31
İstehlak kreditləri	4,559,635	11.81	3,812,019	12.03
Kənd təsərrüfatı kreditləri	207,002	0.54	209,571	0.66
Cəmi fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	38,094,055	98.70	31,692,341	100.00
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər				
Ticarət və xidmətlər	501,750	1.30	-	-
Cəmi korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər	501,750	1.30	-	-
Müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər	38,595,805	100.00	31,692,341	100.00
Çıxılın: ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(635,714)		(1,412,230)	
Müştərilərə verilmiş xalis kreditlər	37,960,091		30,280,111	

Müştərilərə verilmiş kreditlər illik faiz dərəcələri 12% ilə 72% arasında (31 dekabr 2023-cü il: 12% ilə 72% arası) dəyişir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə hesablanmış faiz gəliri 1,343,602 AZN (31 dekabr 2023-cü il: 1,473,906 AZN) təşkil etmişdir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərin ümumi balans dəyərinin dövrün əvvəlinə və sonuna olan qalıqlarının üzləşdirilməsi göstərilir.

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
1 yanvar 2024-cü il tarixinə	24,817,991	3,537,952	3,336,398	31,692,341
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	80,505,167	-	-	80,505,167
Yenidən ödənilmiş aktivlər	(66,944,244)	(3,388,311)	(2,378,952)	(72,711,507)
Digər hərəkətlər	(144,252)	(2,575)	250,388	103,561
1-ci Mərhələyə keçid	75,862	(62,378)	(13,484)	-
2-ci Mərhələyə keçid	(2,641,406)	2,664,406	(23,000)	-
3-cü Mərhələyə keçid	(785,118)	(79,129)	864,247	-
Silinmələr	-	-	(993,757)	(993,757)
31 dekabr 2024-cü il tarixinə	34,884,000	2,669,965	1,041,840	38,595,805

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
1 yanvar 2023-cü il tarixinə	21,426,045	2,435,586	2,219,990	26,081,621
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	59,356,370	-	-	59,356,370
Yenidən ödənilmiş aktivlər	(49,472,189)	(2,263,542)	(1,008,394)	(52,744,125)
Digər hərəkətlər	(115,125)	53,517	267,370	205,762
1-ci Mərhələyə keçid	72,326	(36,997)	(35,329)	-
2-ci Mərhələyə keçid	(3,489,738)	3,509,253	(19,515)	-
3-cü Mərhələyə keçid	(2,959,698)	(159,865)	3,119,563	-
Silinmələr	-	-	(1,207,287)	(1,207,287)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	24,817,991	3,537,952	3,336,398	31,692,341

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyatın dövrün əvvəlinə və sonuna olan qalıqlarının üzlaşdirilməsi göstərilir.

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
1 yanvar 2024-cü il tarixinə	(34,310)	(49,229)	(1,328,691)	(1,412,230)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	(367,404)	-	-	(367,404)
Zərər üzrə ehtiyatın xalis yenidən ölçülməsi	(53,090)	71,554	303,291	321,755
1-ci Mərhələyə keçid	(14,032)	561	13,471	-
2-ci Mərhələyə keçid	60,560	(83,524)	22,964	-
3-cü Mərhələyə keçid	283,362	36	(283,398)	-
Silinmələr	-	-	993,757	993,757
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərinə düzəlişlər	-	-	(171,592)	(171,592)
31 dekabr 2024-cü il tarixinə	(124,914)	(60,602)	(450,198)	(635,714)

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
1 yanvar 2023-cü il tarixinə	(36,172)	(20,398)	(1,422,892)	(1,479,462)
Əldə edilmiş və ya satın alınmış yeni aktivlər	(813,324)	-	-	(813,324)
Zərər üzrə ehtiyatın xalis yenidən ölçülməsi	(309,637)	(58,566)	333,477	(34,726)
1-ci Mərhələyə keçid	(146)	47	99	-
2-ci Mərhələyə keçid	47,927	(48,254)	327	-
3-cü Mərhələyə keçid	1,077,042	77,942	(1,154,984)	-
Silinmələr	-	-	1,207,287	1,207,287
EOKZ-nin diskontlaşdırılmış cari dəyərinə düzəlişlər	-	-	(292,005)	(292,005)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	(34,310)	(49,229)	(1,328,691)	(1,412,230)

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə müştərilərə verilmiş kreditlərin kredit keyfiyyəti haqqında məlumat təqdim olunmuşdur. Cədvəldəki məbləğlər ümumi balans dəyərlərini əks etdirir.

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Vaxtı keçməmiş	26,867,808	393,954	46,577	27,308,339
Vaxtı 30 gündən az keçmiş	7,864,641	423,343	22,609	8,310,593
Vaxtı 30-89 gün keçmiş	151,551	1,846,804	85,376	2,083,731
Vaxtı 90-179 gün keçmiş	-	5,864	572,335	578,199
Vaxtı 180-360 gün keçmiş	-	-	162,362	162,362
Vaxtı 360 gündən çox keçmiş	-	-	152,581	152,581
Cəmi müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər	34,884,000	2,669,965	1,041,840	38,595,805
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(124,914)	(60,602)	(450,198)	(635,714)
31 dekabr 2024-cü il tarixinə balans dəyəri	34,759,086	2,609,363	591,642	37,960,091
	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
Vaxtı keçməmiş	20,802,403	1,637,119	497,350	22,936,872
Vaxtı 30 gündən az keçmiş	4,015,588	660,205	257,756	4,933,549
Vaxtı 30-89 gün keçmiş	-	1,240,628	233,862	1,474,490
Vaxtı 90-179 gün keçmiş	-	-	610,000	610,000
Vaxtı 180-360 gün keçmiş	-	-	1,499,912	1,499,912
Vaxtı 360 gündən çox keçmiş	-	-	237,518	237,518
Cəmi müştərilərə verilmiş ümumi kreditlər	24,817,991	3,537,952	3,336,398	31,692,341
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat	(34,310)	(49,229)	(1,328,691)	(1,412,230)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə balans dəyəri	24,783,681	3,488,723	2,007,707	30,280,111

Girovun maliyyə təsiri (i) girov və digər kredit portfelinin keyfiyyətinin artırılması aktivin ümumi balans dəyərində bərabər və ya ondan artıq olduğu aktivlər üçün (“dəyəri kredit məbləğindən artıq təminatlı aktivlər”) və (ii) girov və digər kredit portfelinin keyfiyyətinin artırılması aktivin ümumi balans dəyərindən az olan aktivlər üçün (“dəyəri kredit məbləğindən az təminatlı aktivlər”) girov dəyərlərinin ayrıca açıqlanması yolu ilə təqdim olunur

31 dekabr 2024-cü il	Dəyəri kredit məbləğindən artıq təminatlı kreditlər		Dəyəri kredit məbləğindən az təminatlı kreditlər	
	Aktivlərin ümumi balans dəyəri	Saxlanılan girovun ədalətli dəyəri	Aktivlərin ümumi balans dəyəri	Saxlanılan girovun ədalətli dəyəri
Fiziki şəxslər – Lombard kreditləri	33,275,878	76,016,483	51,540	43,507
Fiziki şəxslər – İstehlak kreditləri	918,682	1,382,050	3,640,953	2,239,245
Fiziki şəxslər – Kənd təsərrüfatı kreditləri	108,684	213,175	98,318	46,000
Korporativ müştərilər – Ticarət və xidmətlər	-	-	501,750	-

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü il	Dəyəri kredit məbləğindən artıq təminatlı kreditlər		Dəyəri kredit məbləğindən az təminatlı kreditlər	
	Aktivlərin ümumi balans dəyəri	Saxlanılan girovun ədalətli dəyəri	Aktivlərin ümumi balans dəyəri	Saxlanılan girovun ədalətli dəyəri
Fiziki şəxslər – Lombard kreditləri	25,681,316	57,362,181	1,989,435	1,556,566
Fiziki şəxslər – İstehlak kreditləri	545,738	976,882	3,266,281	1,438,090
Fiziki şəxslər – Kənd təsərrüfatı kreditləri	-	-	209,571	-

Aşağıdakı açıqlamalar kreditin ümumi balans dəyərindən və götürülmüş girovun ədalətli dəyərindən daha aşağı olan hissəni əks etdirir; digər hissəsi təminatlı risklər çərçivəsində açıqlanır. Kreditlərin ümumi balans dəyəri girov kimi götürülmüş aktivlərin likvidliyi əsasında ayrılmışdır. Girovların ədalətli dəyəri girov kimi qəbul edilən aktivlərin vəziyyəti və yerləşdiyi yer nəzərə alınmaqla müəyyən edilmişdir. Təşkilat girovların qiymətləndirilməsində müstəqil qiymətləndiricilərdən istifadə edir

	Ümumi balans dəyəri	EOKZ üzrə ehtiyat	Balans dəyəri	Qiymətli metallar və zərgərlik	Motorlu nəqliyyat vasitələri	Daşınmaz əmlak	Cəmi
31 dekabr 2024-cü il							
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər							
Lombard kreditləri	33,327,418	(73,287)	33,254,131	33,319,385	-	-	33,319,385
İstehlak kreditləri	4,559,635	(528,082)	4,031,553	-	3,198,633	-	3,198,633
Kənd təsərrüfatı kreditləri	207,002	(26,490)	180,512	-	-	149,666	149,666
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər							
Ticarət və xidmətlər	501,750	(7,855)	493,895	-	-	-	-
Cəmi	38,595,805	(635,714)	37,960,091	33,319,385	3,198,633	149,666	36,667,684

	Ümumi balans dəyəri	EOKZ üzrə ehtiyat	Balans dəyəri	Qiymətli metallar və zərgərlik	Motorlu nəqliyyat vasitələri	Cəmi
31 dekabr 2023-cü il						
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər						
Lombard kreditləri	27,670,751	(1,080,832)	26,589,919	27,825,980	-	27,825,980
İstehlak kreditləri	3,812,019	(324,609)	3,487,410	-	2,017,239	2,017,239
Kənd təsərrüfatı kreditləri	209,571	(6,789)	202,782	-	-	-
Cəmi	31,692,341	(1,412,230)	30,280,111	27,825,980	2,017,239	29,843,219

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

8 ƏMLAK, AVADANLIQLAR, QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR VƏ İSTİFADƏ HÜQUQU OLAN AKTİVLƏR

	Mebel və qurğular	Kompüter avadanlıqları	Motorlu nəqliyyat vasitələri	Digər aktivlər	Cəmi əmlak və avadanlıqlar	Qeyri-maddi aktivlər	İstifadə hüququ olan aktivlər	Cəmi
Ümumi balans dəyəri								
1 yanvar 2024-cü il	458,341	413,362	973,603	2,210	1,847,516	92,700	2,736,660	4,676,876
Əlavələr	19,189	120,091	449,056	-	588,336	64,670	458,936	1,111,942
Dəyişikliklər	-	-	-	-	-	-	876,260	876,260
Silinmələr	-	-	(448,828)	-	(448,828)	-	(84,993)	(533,821)
31 dekabr 2024-cü il	477,530	533,453	973,831	2,210	1,987,024	157,370	3,986,863	6,131,257
Yığılmış amortizasiya								
1 yanvar 2024-cü il	318,650	290,677	558,240	1,493	1,169,060	35,151	1,074,765	2,278,976
Köhnəlmə/amortizasiya xərci	49,268	85,673	179,089	344	314,374	10,189	838,103	1,162,666
Silinmələr	-	-	(320,296)	-	(320,296)	-	(67,817)	(388,113)
31 dekabr 2024-cü il	367,918	376,350	417,033	1,837	1,163,138	45,340	1,845,051	3,053,529
31 dekabr 2024-cü il tarixinə xalis balans dəyəri	109,612	157,103	556,798	373	823,886	112,030	2,141,812	3,077,728
Ümumi balans dəyəri								
1 yanvar 2023-cü il	454,659	346,424	815,378	2,210	1,618,671	72,700	2,074,440	3,765,811
Əlavələr	3,682	66,938	350,622	-	421,242	20,000	674,442	1,115,684
Dəyişikliklər	-	-	-	-	-	-	103,361	103,361
Silinmələr	-	-	(192,397)	-	(192,397)	-	(115,583)	(307,980)
31 dekabr 2023-cü il	458,341	413,362	973,603	2,210	1,847,516	92,700	2,736,660	4,676,876
Yığılmış amortizasiya								
1 yanvar 2023-cü il tarixinə	266,016	201,792	564,954	1,149	1,033,911	27,214	534,249	1,595,374
Köhnəlmə/amortizasiya xərci	52,634	88,885	185,683	344	327,546	7,937	585,658	921,141
Silinmələr	-	-	(192,397)	-	(192,397)	-	(45,142)	(237,539)
31 dekabr 2023-cü il	318,650	290,677	558,240	1,493	1,169,060	35,151	1,074,765	2,278,976
31 dekabr 2023-cü il tarixinə xalis balans dəyəri	139,691	122,685	415,363	717	678,456	57,549	1,661,895	2,397,900

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə əmlak, avadanlıq, qeyri-maddi aktivlər və istifadə hüququ olan aktivlər kateqoriyasına daxil edilmiş aktivlər, müvafiq olaraq 170,054 AZN və 349,691 AZN məbləğlərində tam amortizasiya olunmuş və hələ də istifadədə olan aktivlərdir.

31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə əmlak, avadanlıq, qeyri-maddi aktivlər və istifadə hüququ olan aktivlər kateqoriyasına daxil edilmiş aktivlər, müvafiq olaraq 556,798 AZN və 415,363 AZN məbləğlərində sığorta olunmuş aktivlərdir.

31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə heç bir əmlak, avadanlıq, qeyri-maddi aktivlər və istifadə hüququ olan aktivlər öhdəliklər üçün girov qoyulmamışdır.

9 DİGƏR AKTİVLƏR

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Digər maliyyə aktivləri		
Vəsitəçilərdən alınacaq vəsaitlər	167,090	-
Cəmi digər maliyyə aktivləri	167,090	-
Digər qeyri-maliyyə aktivləri:		
Əmlak və avadanlıqların satın alınması üzrə avans ödənişləri	119,403	8,500
Xidmətlər üzrə avans ödənişləri	40,124	65,920
Cəmi digər qeyri-maliyyə aktivləri	159,527	74,420
Cəmi digər aktivlər	326,617	74,420

10 BÖRC ALINMIŞ VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Rezident banklardan götürülmüş kreditlər	14,910,829	9,363,022
Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fonduna ödəniləcək vəsaitlər	202,983	208,771
Səhmdardan götürülmüş kreditlər	85,000	230,000
Rezident qeyri-maliyyə müəssisələrdən götürülmüş kreditlər	-	600,000
Cəmi börc alınmış vəsaitlər	15,198,812	10,401,793

31 dekabr 2024-cü il tarixinə illik 13-16% (31 dekabr 2023-cü il: illik 13-16%) faiz dərəcəsi ilə rezident banklardan alınmış kreditlər təminatlıdır və ödəmə müddətləri 2025-ci ilin fevral ayından 2027-ci ilin sentyabr ayına qədərdir.

Səhmdardan götürülmüş kreditlər təminatlıdır və 2025-ci ilin dekabr ayınadək ödənilməlidir.

Təşkilat 29 aprel 2015-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində olan kiçik və orta sahibkarlığın maliyyələşdirilməsi proqramı olan Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondu ilə kredit sazişi imzalamışdır. Bu proqram çərçivəsində Təşkilata illik 1.0% faiz dərəcəsi ilə vəsait təqdim olunur və Təşkilat bu vəsaitləri illik 6.0%-7.0%-dən çox olmayan dərəcələrlə uyğun borcalanlara kredit olaraq verir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Təşkilatın fonda ödəmə müddəti 2025-ci ilin mart ayından 2027-ci ilin iyul ayına qədər olan, 202,983 AZN məbləğində (31 dekabr 2023-cü il: 208,771 AZN) təminatlı və geri qaytarıla bilən borcu olmuşdur.

31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə börc alınmış vəsaitlərə daxil edilmiş hesablanmış faiz xərcləri müvafiq olaraq 90,673 AZN və 69,754 AZN təşkil etmişdir.

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Borc alınmış vəsaitlərin ilin əvvəlinə və ilin sonuna məbləğlərinin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən əldə edilən müvafiq nağd və nağdsız dəyişiklikləri ilə üzləşdirilməsi aşağıda göstərilmişdir:

	2024-cü il	2023-cü il
1 yanvar	10,401,793	5,587,655
Pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Daxilolmalar	12,095,800	17,096,042
Ödənişlər	(7,319,700)	(12,308,032)
Ödənilmiş faiz	(1,555,481)	(860,174)
Nağdsız dəyişikliklər		
Faiz xərci	1,576,400	886,302
31 dekabr	15,198,812	10,401,793

11 BURAXILMIŞ BÖRC QIYMƏTLİ KAĞIZLARI

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Yerli istiqrazlar	13,196,163	11,503,416
Cəmi buraxılmış borc qiymətli kağızları	13,196,163	11,503,416

Buraxılmış borc qiymətli kağızları Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Reyestrində qeydə alınmış istiqrazları təmsil edir. İstiqrazlar nominal qiymətlə buraxılmışdır, təminatlıdır, illik 13-18% faiz dərəcəsi daşıyır və ödəmə müddəti 2025-ci ilin aprel ayından 2028-ci ilin noyabr ayına qədərdir.

İstiqraz sahibləri əsas borcun ödəmə müddətindən əvvəl ödənilməsini tələb etmək hüququna malikdirlər. İstiqrazların təkrar bazarda satışı və alışı ilə bağlı heç bir məhdudiyyət yoxdur.

31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə buraxılmış borc qiymətli kağızlarına daxil edilmiş hesablanmış faiz xərcləri müvafiq olaraq 208,163 AZN və 121,746 AZN təşkil etmişdir.

Aşağıdakı cədvəldə buraxılmış borc qiymətli kağızlarının ilin əvvəlinə və sonuna olan məbləğlərinin maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklərlə üzləşdirilməsi göstərilir:

	2024-cü il	2023-cü il
1 yanvar	11,503,416	15,020,223
Pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Daxilolmalar	8,801,000	4,283,005
Ödənişlər	(7,306,000)	(7,947,000)
Ödənilmiş faiz	(1,769,410)	(1,996,680)
Nağdsız dəyişikliklər		
Faiz xərci	1,967,157	2,143,868
31 dekabr	13,196,163	11,503,416

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

12 İCARƏ ÖHDƏLİKLƏRİ

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Cari icarə öhdəlikləri	923,862	781,110
Uzunmüddətli icarə öhdəlikləri	1,416,178	1,023,522
Cəmi icarə öhdəlikləri	2,340,040	1,804,632

	1 il ərzində	Bir ildən beş ilədək	Cəmi
31 dekabr 2024-cü il			
Minimal icarə ödənişləri	995,456	2,021,442	3,016,898
Maliyyə xərcləri	(71,594)	(605,264)	(676,858)
Xalis cari dəyər	923,862	1,416,178	2,340,040

	1 il ərzində	Bir ildən beş ilədək	Cəmi
31 dekabr 2023-cü il			
Minimal icarə ödənişləri	834,157	1,492,337	2,326,494
Maliyyə xərcləri	(53,047)	(468,815)	(521,862)
Xalis cari dəyər	781,110	1,023,522	1,804,632

İcarə öhdəliklərinin ilin əvvəlinə və ilin sonuna olan məbləğlərinin maliyyələşdirmə fəaliyyətindən müvafiq nağd və nağdsız dəyişikliklərlə uyğunlaşdırılması aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2024-cü il	2023-cü il
1 yanvar	1,804,632	1,673,900
Pul vəsaitlərinin hərəkəti		
Əsas məbləğin ödənilməsi	(736,516)	(573,169)
Ödənilmiş faiz	(329,379)	(250,039)
Nağdsız dəyişikliklər		
Yeni icarələr	458,936	674,442
Dəyişikliklər	831,150	103,361
Tanınmanın dayandırılması	(18,162)	(73,902)
Faiz xərci	329,379	250,039
31 dekabr	2,340,040	1,804,632

13 DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Digər maliyyə öhdəlikləri:		
Hesablanmış xərclər	1,022,510	291,836
İnvestisiya mülkiyyətinin satın alınması üzrə ödənişlər	528,580	970,180
Digər	7,821	9,920
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	1,558,911	1,271,936
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
İşçilərə ödəniləcək vəsaitlər	479,419	376,187
DSMF-ə ödəniləcək vəsaitlər	85,862	65,833
Cəmi digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	565,281	442,020
Cəmi digər öhdəliklər	2,124,192	1,713,956

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

14 NİZAMNAMƏ KAPİTALI

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Təşkilatın təsdiqlənmiş, buraxılmış və ödənilməmiş səhmdar kapitalı 8,000 adi səhmdən ibarətdir (31 dekabr 2023-cü il: 8,000). Bütün səhmlərin hər birinin nominal dəyəri 1,000 AZN təşkil edir.

Adi səhmlərin sahibləri vaxtaşırı elan edilmiş dividendləri almaq hüququna malikdirlər və Təşkilatın illik və ümumi yığıncaqlarında hər bir səhm üçün bir səs hüququna malikdirlər.

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il ərzində 3,301,286 AZN məbləğində dividendlər elan edilmişdir (31 dekabr 2023-cü il: 1,500,000 AZN).

15 XALIS FAİZ GƏLİRİ

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəliri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə faiz	17,827,749	14,664,407
Cəmi effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəliri	17,827,749	14,664,407
Effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz xərci		
Buraxılmış borc qiymətli kağızları üzrə faiz	(1,967,157)	(2,143,868)
Borc alınmış vəsaitlər üzrə faiz	(1,576,400)	(886,302)
İcarə öhdəlikləri üzrə faiz	(329,379)	(250,039)
Cəmi effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz xərci	(3,872,936)	(3,280,209)
Cəmi xalis faiz gəliri	13,954,813	11,384,198

16 HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRİ

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Müştərilərə göstərilmiş xidmətlər	323,803	275,815
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	323,803	275,815

17 HAQQ VƏ KOMİSSİYA XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Banklar və digər maliyyə təşkilatları tərəfindən göstərilmiş xidmətlər	(96,885)	(120,804)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(96,885)	(120,804)

18 İŞÇİ HEYƏTİ İLƏ BAĞLI XƏRCLƏR

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
İşçilərə kompensasiya ödənişi	(3,387,026)	(3,273,516)
Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər	(647,023)	(619,021)
Digər	(201,069)	-
Cəmi işçi heyəti ilə bağlı xərclər	(4,235,118)	(3,892,537)

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

19 ÜMUMİ VƏ İNZİBATI XƏRCLƏR

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Hüquqi və peşəkar haqlar	(1,124,857)	(977,717)
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	(1,162,666)	(921,141)
Ofis ləvazimatları	(750,913)	(583,913)
Reklam və marketing xərcləri	(298,297)	(292,126)
Ezamiyyə və əlaqəli xərclər	(134,736)	(33,145)
Rabitə xərcləri	(131,653)	(118,845)
Təhlükəsizlik xərcləri	(85,514)	(76,445)
Nəqliyyatdan istifadə xərcləri	(74,821)	(67,059)
Proqram təminatı xərcləri	(65,260)	(58,363)
Sığorta xərcləri	(30,327)	(21,443)
Təmir və istismar xərcləri	(29,820)	(32,481)
Kommunal xərclər	(21,352)	(18,108)
Qısamüddətli və aşağı dəyərli icarələr üzrə icarə xərcləri	(7,177)	(13,695)
Digər	(39,312)	(118,444)
Cəmi ümumi və inzibati xərclər	(3,956,705)	(3,332,925)

20 VERGİQOYMA

Azərbaycan kommertiya və vergi qanunvericiliyi xüsusilə müxtəlif təfsir və dəyişikliklərə səbəb ola bilər. Bundan əlavə, rəhbərlik tərəfindən vergi qanunvericiliyinin təfsiri vergi orqanlarından fərqlənə bildiyi üçün, əməliyyatlara vergi orqanları tərəfindən yoxlama tətbiq oluna bilər və nəticədə Təşkilat əlavə vergi, cərimə və faizlər ödəmək məcburiyyətində qala bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, Təşkilat vergi qanunvericiliyinə əsaslı şəkildə əməl edir.

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Cari mənfəət vergisi xərci	(1,345,890)	(723,905)
Cari ildə tanınmış təxirə salınmış mənfəət vergisi gəliri	139,399	12,245
Əvvəlki dövrün mənfəət vergisi qiymətləndirməsinin yenidən nəzərdən keçirilməsi	-	(25,100)
Mənfəət vergisi xərci	(1,206,491)	(736,760)

Mənfəət vergisi xərci ilə uçot mənfəəti arasındakı əlaqə

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət	6,027,071	3,528,858
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vergi dərəcəsi 20% ilə hesablanan nəzəri vergi tutulmaları	(1,205,413)	(705,772)
Daimi fərqlər üzrə vergi təsiri	(1,078)	(5,888)
Əvvəlki dövrün mənfəət vergisi qiymətləndirməsinin yenidən nəzərdən keçirilməsi	-	(25,100)
Mənfəət vergisi xərci	(1,206,491)	(736,760)

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri

31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərində başa çatmış illər üzrə müvəqqəti fərqlərin hərəkəti aşağıdakı kimi təqdim olunur:

	1 yanvar 2024-cü il	Mənfəət və ya zərərdə hesaba alınmış	31 dekabr 2024-cü il
İstifadə hüququ olan aktivlər	233,171	167,621	400,792
Müştərilərə verilmiş kreditlər	107,211	74,749	181,960
Digər öhdəliklər	74,886	25,330	100,216
Əmlak və avadanlıqlar	35,262	5,592	40,854
Qeyri-maddi aktivlər	1,129	363	1,492
İcarə öhdəlikləri	(205,927)	(156,522)	(362,449)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	(22,266)	22,266	-
Xalis təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	223,466	139,399	362,865

	1 yanvar 2023-cü il	Mənfəət və ya zərərdə hesaba alınmış	31 dekabr 2023-cü il
İstifadə hüququ olan aktivlər	116,039	117,132	233,171
Müştərilərə verilmiş kreditlər	140,327	(33,116)	107,211
Digər öhdəliklər	25,515	49,371	74,886
Əmlak və avadanlıqlar	35,938	(676)	35,262
Qeyri-maddi aktivlər	707	422	1,129
İcarə öhdəlikləri	(96,251)	(109,676)	(205,927)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	(11,054)	(11,212)	(22,266)
Xalis təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	211,221	12,245	223,466

21 ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLIYYATLAR

Təşkilat adi fəaliyyəti şəraitində MHBS Mühasibat Uçotu Standartlarında əks olunmuş əlaqəli tərəf anlayışına daxil olan digər təşkilatlarla işgüzar fəaliyyət aparır. Bu əməliyyatlar Təşkilat normal fəaliyyətini davam etdirərkən aparılır və iki tərəfin razılaşdığı mübadilə məbləğlərlə ölçülür. Bu maliyyə hesabatlarının məqsədləri üçün qurumlar, Təşkilat birbaşa və ya dolayısı ilə bu qurumların maliyyə və əməliyyatlar üzrə qərarlarına ciddi təsir göstərmək imkanına malik olduğu halda və ya əksinə Təşkilat və ya digər qurum əsas idarəetmə heyəti və digər əlaqəli tərəflərin ümumi nəzarətinə və ya ciddi təsirinə məruz qaldığı halda əlaqəli tərəflər hesab olunurlar.

İl ərzində əlaqəli tərəflərlə uçota alınmış əməliyyatların təfərrüatları aşağıda göstərilir.

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat:		
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	11,006	11,006
Borc alınmış vəsaitlər	85,000	230,000
Digər öhdəliklər	62,286	60,253
Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat:		
Faiz gəliri	-	11,008
Faiz xərci	(1,925)	(13,680)
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	(297,267)	(297,407)

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

22 TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Normal fəaliyyəti həyata keçirərkən Təşkilat müştərilərinin ehtiyaclarını ödəmək məqsədilə balansdankənar risklərlə maliyyə alətlərində tərəf qismində çıxış edir. Müxtəlif dərəcələrdə kredit risklərinə məruz qalan həmin alətlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks olunmur. Təşkilat balansdankənar şərti öhdəliklərin və təəhhüdlərin qəbul edilməsində balansa daxil olan əməliyyatlarla eyni kredit nəzarəti siyasəti və idarəetmə siyasətlərini tətbiq edir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Təşkilatın əsas kapital öhdəliyi olmamışdır (31 dekabr 2023-cü il: sıfır).

Məhkəmə prosedurları

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Təşkilata qarşı iddialar irəli sürülür. Təşkilat rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün heç bir ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinin müddəaları bəzən ziddiyyət təşkil edir və nəticədə vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilirlər. Vergi ödəyicilərinin vergi orqanları tərəfindən vergi qanunvericiliyinin təfsiri ilə bağlı şübhələri olduqda, vergi orqanlarına qarşı öz mövqelərini müdafiə etmək üçün məhkəməyə müraciət etmək hüququ vardır. Qeyd etmək lazımdır ki, vergi orqanları məhkəmə orqanları tərəfindən təqdim edilmiş “haqsız vergi qazancı”, “əməliyyatın əsas kommersiya məqsədi” konsepsiyalarından və “əməliyyatın kommersiya mahiyyəti/(məqsədi)” kriteriyasından istifadə edə bilirlər.

Belə qeyri-müəyyənliklər, əsasən maliyyə alətlərinin/derivativlərin və transfer qiymətini təyin etmək məqsədilə əməliyyatın bazar qiymətinin istifadə edilməsi zamanı vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq edilmiş şərhə aid edilə bilər. Bu, kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlar və vergi orqanları tərəfindən mənfəət vergisi bazasının bilərəkdən azaldılması kimi qiymətləndirilmə səbəbindən müvəqqəti vergi tutulan fərqlərə səbəb ola bilər. Təşkilatın rəhbərliyi əmindir ki, bütün lazımı vergilər hesablanmışdır və ona görə də əlavə vergi ehtiyatının yaradılmasına ehtiyac yoxdur.

Ümumiyyətlə, vergi ödəyicilərinin audit tarixindən əvvəlki üç ilə aid maliyyə təsərrüfat fəaliyyəti vergi orqanları tərəfindən yoxlanıla bilər. Bundan əlavə, vergi yoxlamaları başa çatsa belə aparılmış yoxlamaların daha yüksək səlahiyyətli vergi orqanları tərəfindən yoxlanılması ehtimalı da istisna edilmir.

23 KAPİTAL RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Kapitalın idarə olunmasının əsas məqsədləri Təşkilatın əsas iş strategiyası və tənzimləyicinin minimum tələbləri ilə müəyyən edilmiş kapital tələblərinə cavab vermək üçün kifayət qədər kapitalın olmasını təmin etməkdir. Kapitalın idarə edilməsi prosesi Müşahidə Şurası tərəfindən idarə olunur. Müşahidə Şurası Təşkilatın kapital mövqeyini daxili və tənzimləyici tələblərə uyğun idarə etməkdən məsuldur. Müşahidə Şurası, likvidlik, kapital, risk və gəlirlilik mülahizələri baxımından Təşkilatın aktivlərinin, öhdəliklərinin və maliyyələşdirmə mənbələrinin həcmi və qarışığını da nəzərdən keçirir.

Prudensial qaydalara uyğunluq

ARMB bank olmayan kredit təşkilatlarından qanunla müəyyən edilmiş maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən prudensial əmsalları saxlamağı tələb edir. 31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə Təşkilat bu əmsallara riayət etmişdir.

ARMB bank olmayan kredit təşkilatlarından 31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə 1,000,000 AZN (31 dekabr 2023-cü il tarixinə 300.000 AZN) dəyərində minimum kapital adekvatlığını saxlamağı tələb edir. Təşkilat tərəfindən 31 dekabr 2024 və 2023-cü il tarixlərinə bu tələb yerinə yetirilmişdir.

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Təşkilatın kapitalın idarə edilməsi aşağıdakıları nəzərə alır:

- tənzimləyicilər tərəfindən müəyyən edilmiş və analoqları ilə müqayisə olunan kapital tələblərinə riayət etmək;
- kapital xərclərinin tədarükünü aktiv şəkildə idarə etmək və kapital sürətini artırmaq;
- kapitalın vaxtında yenidən bölüşdürülməsinə imkan vermək üçün kapitalın yerləşdirilməsində strateji və taktiki çevikliyin artırılması;
- Təşkilatın resurslarının optimal yerləşdirilməsinə imkan vermək üçün Təşkilatın aktivlərinin likvidliyini artırmaq;
- Təşkilatı gözlənilməz hadisələrdən qorumaq və güclü reytingləri qoruyub saxlamaq;
- Təşkilatın səhmdarlara lazımi gəlir gətirməyə davam etməsi üçün Təşkilatın fasiləsiz fəaliyyətini davam etdirmə qabiliyyətini qorumaq;
- Təşkilatın genişlənməsini təmin etmək üçün kifayət qədər kapitalın (kvant daxil olmaqla) məqbul bir xərclə olması; və
- müvafiq kapital elementlərinin qarışığı ilə kapitalın ümumi aşağı qiymətinə nail olmaq.

24 ƏDALƏTLİ DƏYƏRİN ÖLÇÜLMƏSİ

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktivini satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Buna görə də, tarixi dəyər metoduna əsasən balans dəyəri ilə ədalətli dəyər təxminləri arasında fərqlər yarana bilər. Ədalətli dəyərin ölçülməsi müəssisənin ləğv etmək, əməliyyatlarını əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq və ya əlverişsiz şərtlərlə əməliyyat həyata keçirmək niyyəti və ya ehtiyacı olmadan fəaliyyətinin davamlı olması ehtimalına əsaslanır. Rəhbərliyin təxminlərinə əsasən Təşkilatın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ədalətli dəyərlə qeydə alınmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri aşağıda göstərilmişdir:

	31 dekabr 2024-cü il		31 dekabr 2023-cü il	
	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Maliyyə aktivləri:				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,020,103	2,020,103	1,342,145	1,342,145
Müştərilərə verilmiş kreditlər	37,960,091	37,960,091	30,280,111	30,280,111
Digər maliyyə aktivləri	167,090	167,090	-	-
Cəmi maliyyə aktivləri	40,147,284	40,147,284	31,622,256	31,622,256
Maliyyə öhdəlikləri:				
Borc alınmış vəsaitlər	15,198,812	15,198,812	10,401,793	10,401,793
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	13,196,163	13,305,728	11,503,416	11,721,219
Digər maliyyə öhdəlikləri	1,558,911	1,558,911	1,271,936	1,271,936
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	29,953,886	30,063,451	23,177,145	23,394,948

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ədalətli dəyərlə ölçülən aktiv və öhdəliklər ədalətli dəyər iyerarxiyasının üç səviyyəsi üzrə qruplaşdırılır. Bu qruplaşma ədalətli dəyərin ölçülməsində istifadə olunan əhəmiyyətli ilkin məlumatların ən aşağı səviyyəsinə əsasən müəyyən edilir:

- 1-ci Səviyyə: oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda təyin olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr;
- 2-ci Səviyyə: təyin edilmiş qiymət istisna olmaqla, 1-ci Səviyyədə qeyd edilmiş və birbaşa (məs. qiymətlər kimi) və ya dolaylı (məs. qiymətlərdən qaynaqlanan) yolla müşahidə edilə bilən digər məlumatlar;
- 3-cü Səviyyə: müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan aktiv və ya öhdəliklər üzrə ilkin məlumatlar (müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar).

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəl maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin iyerarxiyası daxilində səviyyələri göstərir:

	1-ci Səviyyə	2-ci Səviyyə	3-cü Səviyyə	Cəmi
31 dekabr 2024-cü il				
Maliyyə aktivləri:				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2,020,103	-	-	2,020,103
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	37,960,091	37,960,091
Digər maliyyə aktivləri	-	-	167,090	167,090
Maliyyə öhdəlikləri:				
Borc alınmış vəsaitlər	-	-	15,198,812	15,198,812
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	13,196,163	-	13,196,163
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	-	1,558,911	1,558,911
	1-ci Səviyyə	2-ci Səviyyə	3-cü Səviyyə	Cəmi
31 dekabr 2023-cü il				
Maliyyə aktivləri:				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	1,342,145	-	-	1,342,145
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	30,280,111	30,280,111
Maliyyə öhdəlikləri:				
Borc alınmış vəsaitlər	-	-	10,401,793	10,401,793
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	11,503,416	-	11,503,416
Digər maliyyə öhdəlikləri	-	-	1,271,936	1,271,936

25 MALIYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Təşkilatın fəaliyyəti məqsədyönlü şəkildə riskləri nəzərə almaq və onları peşəkar şəkildə idarə etməkdən ibarətdir. Təşkilatın risklərin idarə edilməsinin əsas funksiyaları Təşkilat üçün bütün əsas riskləri müəyyən etmək, bu riskləri ölçmək, risk mövqelərini idarə etmək və kapitalın bölüşdürülməsini müəyyən etməkdir. Təşkilat bazarlarda, məhsullarda və üstün bazar təcrübəsində dəyişiklikləri əks etdirmək üçün mütəmadi olaraq risklərin idarə edilməsi siyasətini və sistemini nəzərdən keçirir. Təşkilatın məqsədi risk və gəlir arasında müvafiq tarazlığa nail olmaq və Təşkilatın maliyyə fəaliyyətinə potensial mənfi təsirləri minimuma endirməkdir. Təşkilat riski daxili və ya xarici amillərin səbəb ola biləcəyi itirilmiş mənfəət və ya zərər ehtimalı kimi müəyyən edir.

Təşkilatın risklərin idarə edilməsi onun baş ofisində, Müşahidə Şurası ilə sıx əməkdaşlıqda əlaqələndirilir. Müşahidə Şurası ümumi risklərin idarə edilməsi üçün yazılı prinsiplər, habelə valyuta riski, faiz dərəcəsi riski, kredit riski və qeyri-derivativ maliyyə alətlərinin istifadəsi kimi xüsusi sahələri əhatə edən yazılı siyasət təqdim edir.

Əməliyyat riski

Təşkilatın əməliyyat riski elektron və telekommunikasiya, gündəlik və ya digər sistemlərdə nasazlıqlar kimi Təşkilatın gündəlik fəaliyyətində baş verən xətalar nəticəsində yarana biləcək mümkün zərərlərə aiddir - əlavə amillər peşəkar bacarıqların qeyri-kafi səviyyəsi və ya insan faktorudur. Təşkilatın əməliyyat risklərini minimum səviyyədə saxlamaq üçün ümumi risk təsnifatından istifadə etməklə əməliyyat risklərini idarə etmək üçün müxtəlif alətlərdən istifadə olunur.

Təşkilatın əməliyyat riskinə yanaşması riski aradan qaldırmaq üçün deyil, daha çox onu rəhbərlik tərəfindən müəyyən edilmiş məqbul səviyyələr daxilində saxlamaq və əlavə nəzarətlər, nəzarət vasitələrinə düzəlişlər və ya digər risklərə cavab vermə ilə bağlı qərarlar qəbul etmək üçün onların kifayət qədər məlumatı malik olmasını təmin etmək məqsədi daşıyır.

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Bazar riski

Bazar riski bazar qiymətlərinin və dərəcələrinin dəyişməsi riskidir və bu, gəlirliyə və/və ya kapitala mənfi təsir göstərə bilər. Təşkilat gündəlik əməliyyatları ilə bağlı faiz dərəcələri və valyuta üzrə açıq mövqələrdən irəli gələn bir sıra bazar risklərinə məruz qalır ki, bunların da hamısı ümumi və spesifik bazar hərəkətlərinə məruz qalır. Bazar riski məqsədi ilə rəhbərlik özünün səhm mövqeyi riski, faiz dərəcəsi riski və xarici valyuta riski kimi əsas bazar risk faktorlarını müəyyən edir. Əsas bazar riski xarici valyuta riski və faiz dərəcəsi riskidir. Təşkilat kapital bazarında əməliyyatlara malik olmadığına görə kapital mövqeyi riskinə əhəmiyyətli dərəcədə məruz qalmır.

Təşkilat öz siyasətinə uyğun olaraq bazar qiymətlərində və dərəcələrində mənfi dəyişikliklərin qarşısını almaq və açıq mövqələrinin risk/gəlir profilini optimallaşdırmaq üçün bazar risklərini müəyyən etməyə, ölçməyə, izləməyə və nəzarət etməyə çalışır. Müşahidə Şurası ilk növbədə bazar riski siyasətinin və riskin ölçülməsi/monitorinq metodologiyasının işlənilməsinə və həyata keçirilməsinə, habelə müəyyən edilmiş limitlər üzrə bazar riskinin nəzərdən keçirilməsinə və hesabat verilməsinə nəzarət edir.

Xarici valyuta riski

Xarici valyuta riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin xarici valyutaların məzənnələrindəki dəyişikliklər nəticəsində təəddüd etməsi riskidir. Xarici valyuta riski valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklər nəticəsində mənfəətin və/və ya kapitalın dəyişməsi riskidir. Təşkilat xarici valyutada olan aktiv və öhdəliklərini uyğunlaşdırmaqla valyuta risklərini idarə edir. Risk konsentrasiyasını məhdudlaşdırmaq üçün xalis açıq mövqə və qarşı tərəf limitləri müəyyən edilmişdir.

Təşkilatı valyuta riskinə məruz qoyan xarici valyutada olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri aşağıda açıqlanmışdır. Göstərilən məbləğlər bağlanmış məzənnəsi ilə AZN-ə çevrilmiş əsas rəhbər işçilərə təqdim edilən məbləğlərdir:

	31 dekabr 2024-cü il			31 dekabr 2023-cü il		
	Maliyyə aktivləri	Maliyyə öhdəlikləri	Açıq valyuta mövqeyi	Maliyyə aktivləri	Maliyyə öhdəlikləri	Açıq valyuta mövqeyi
AZN	40,062,284	(32,208,926)	7,853,358	31,622,256	(24,981,777)	6,640,479
ABŞ dolları	85,000	(85,000)	-	-	-	-
Cəmi	40,147,284	(32,293,926)	7,853,358	31,622,256	(24,981,777)	6,640,479

Aşağıdakı cədvəldə vergidən əvvəl mənfəətin/(zərərin), Təşkilatın maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinə münasibətdə kapitalın və ABŞ dolları/AZN məzənnəsinin "digər şərtlər sabit qalarsa" həssaslığı göstərilir. 31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il üzrə ABŞ dolları/AZN məzənnəsinin $\pm 10\%$ dəyişməsinə nəzərdə tutur (31 dekabr 2023-cü il: $\pm 10\%$). Həssaslıq təhlili hər hesabat tarixində Təşkilatın xarici valyutada olan maliyyə alətlərinə əsaslanır.

Əgər AZN ABŞ dollarına nisbətdə 10% (31 dekabr 2023-cü il: 10%) zəifləmiş və ya möhkəmlənmiş olsaydı, bu, müvafiq olaraq aşağıdakı təsirləri göstərəcəkdir:

	Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət		Kapital	
	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
AZN-in 10% zəifləməsi	-	-	-	-
AZN-in 10% möhkəmlənməsi	-	-	-	-

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Xarici valyuta məzənnələri ilə bağlı risklər xaricdəki əməliyyatların həcmindən asılı olaraq il ərzində dəyişir. Buna baxmayaraq, yuxarıda göstərilən təhlil Təşkilatın xarici valyuta riskinə məruz qalmasını əks etdirir.

Faiz dərəcəsi riski

Pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə faiz dərəcəsi riski, bazar faiz dərəcələrindəki dəyişikliklər nəticəsində maliyyə alətinin gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin dəyişməsi riskidir. Ədalətli dəyər faiz dərəcəsi riski, bazar faiz dərəcələrindəki dəyişikliklər nəticəsində maliyyə alətinin dəyərinin dəyişməsi riskidir.

Təşkilat bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin gözlənilməz hərəkətlər baş verdikdə zərərləri azalda bilər. Müşahidə Şurası faiz dərəcələrinin yenidən qiymətləndirilməsi ilə həyata keçirilə biləcək risk dəyərinin uyğunsuzluğu səviyyəsinə dair limitlər müəyyən edir və bu limitlərə Risklərin idarə edilməsi üzrə mütəxəssis tərəfindən gündəlik nəzarət edilir.

Aşağıdakı cədvəllər faiz dərəcəsinin yenidən qiymətləndirilməsinin uyğunsuzluq səviyyəsini göstərir:

	1 ay ərzində	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	Faiz gətirməyən	Cəmi
31 dekabr 2024-cü il						
Cəmi maliyyə aktivləri	7,638,577	5,649,462	16,040,599	10,651,556	167,090	40,147,284
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	188,764	4,521,651	8,458,386	17,481,214	1,643,911	32,293,926
Xalis faiz boşluğu	7,449,813	1,127,811	7,582,213	(6,829,658)	(1,476,821)	7,853,358
Məcmu faiz boşluğu	7,449,813	8,577,624	16,159,837	9,330,179	7,853,358	

	1 ay ərzində	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	Faiz gətirməyən	Cəmi
31 dekabr 2023-cü il						
Cəmi maliyyə aktivləri	3,862,774	3,419,779	7,077,905	17,261,798	-	31,622,256
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	126,970	7,178,559	1,751,529	13,822,783	2,101,936	24,981,777
Xalis faiz boşluğu	3,735,804	(3,758,780)	5,326,376	3,439,015	(2,101,936)	6,640,479
Məcmu faiz boşluğu	3,735,804	(22,976)	5,303,400	8,742,415	6,640,479	

Aşağıdakı cədvəl vergidən və kapitaldan əvvəl mənfəətin/(zərərin) $\pm 1\%$ (31 dekabr 2023-cü il: $\pm 1\%$) faiz dərəcələrində ağılabatan mümkün dəyişikliyə qarşı həssaslığını göstərir. Bu dəyişikliklər cari bazar şəraitinin müşahidəsinə əsasən hesab edilir. Hesablamalar hər bir dövr üçün orta bazar faiz dərəcəsinə və faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə həssas olan hər bir hesabat tarixində saxlanılan faiz gətirən maliyyə alətlərinə əsaslanır. Bütün digər dəyişənlər sabit saxlanılır.

	Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət		Kapital	
	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
1% artma	93,301	87,424	74,641	69,939
1% azalma	(93,301)	(87,424)	(74,641)	(69,939)

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Likvidlik riski

Likvidlik riski, təşkilatın müqavilə öhdəlikləri, borcların ödəmə müddətləri və ya digər pul vəsaitlərinin xaric olması səbəbindən nağd pul tələbləri nəticəsində öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Belə xaric olmalar müştəri kreditləri və investisiyalar üçün mövcud pul vəsaitlərinin tükənməsi ilə nəticələncəkdir. Ekstremal şəraitdə likvidliyin çatışmazlığı maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda və aktivlərin satışında azalma və ya potensial olaraq kredit öhdəliklərinin yerinə yetirilməməsi ilə nəticələne bilər. Təşkilatın bunu edə bilməyəcəyi riski bütün bank əməliyyatlarına xasdır və kredit hadisələri, sistem sarsıntıları və təbii fəlakətlər də daxil olmaqla, lakin bununla məhdudlaşmayaraq, bir sıra təşkilata xas və bazar miqyasında baş verən hadisələrin təsirinə məruz qala bilər. Müşahidə Şurası maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın likvidlik əmsallarına və likvidliklə bağlı ehtiyat planlarına riayət olunmasına nəzarət edir.

Aşağıdakı cədvəllərdə güzəştəz müqavilə üzrə ödəmə müddətinin təhlili göstərilmişdir:

	1 ay ərzində	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	Faiz gətirməyən	Cəmi balans məbləği
31 dekabr 2024-cü il						
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,101,514	5,324,058	11,233,695	21,245,651	39,904,918	32,293,926
31 dekabr 2023-cü il						
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,361,816	7,832,681	2,330,725	15,134,007	27,659,229	24,981,777

Aşağıdakı cədvəllərdə güzəştli müqavilə üzrə ödəmə müddətinin təhlili göstərilmişdir:

	1 ay ərzində	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	Cəmi
31 dekabr 2024-cü il					
Cəmi maliyyə aktivləri	7,805,667	5,649,462	16,040,599	10,651,556	40,147,284
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	1,832,675	4,521,651	8,458,386	17,481,214	32,293,926
Xalis likvidlik boşluğu	5,972,992	1,127,811	7,582,213	(6,829,658)	7,853,358
Məcmu likvidlik boşluğu	5,972,992	7,100,803	14,683,016	7,853,358	
31 dekabr 2023-cü il					
Cəmi maliyyə aktivləri	2,621,915	3,591,939	7,373,545	18,034,857	31,622,256
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2,263,986	7,166,695	1,751,528	13,799,568	24,981,777
Xalis likvidlik boşluğu	357,929	(3,574,756)	5,622,017	4,235,289	6,640,479
Məcmu likvidlik boşluğu	357,929	(3,216,827)	2,405,190	6,640,479	

Coğrafi risk

Təşkilatın bütün maliyyə aktivləri və öhdəlikləri 31 dekabr 2024-cü və 31 dekabr 2023-cü il tarixlərinə Azərbaycan Respublikasının hüdudları daxilində cəmləşmişdir.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Kredit riski

Təşkilat kredit riskinə məruz qalır ki, bu da bir tərəfin maliyyə aləti üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi zaman digər tərəfin maliyyə zərərləri ilə üzləşməsi riskidir. Kredit riskinə məruz qalma, Təşkilatın digər tərəflərə borc verməsi və maliyyə aktivlərinin və balansdankənar kredit öhdəliklərinin artırılmasına səbəb olan digər əməliyyatlarda iştirak etməsi nəticəsində yaranır. Təşkilatın məruz qaldığı kredit riskinin maksimal səviyyəsi maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərində əks olunur. Verilmiş maliyyə zəmanətləri, kreditin uzadılması üzrə öhdəlik, istifadə edilməmiş kredit xətləri və ixrac/idxal akkreditivləri öhdəlikləri üçün maksimal kredit riski öhdəliyin məbləğinə bərabərdir.

Kredit riski Təşkilatın biznes fəaliyyəti üçün yegənə böyük riskdir; buna görə də rəhbərlik kredit riskinə məruz qalmanı ehtiyatla idarə edir. Risklərin idarə edilməsi məqsədləri üçün kredit riski üzrə təxminlərin irəli sürülməsi olduqca mürəkkəbdir və bazarın şərtlərinə, ehtimal olunan pul vəsaitlərinin hərəkəti və vaxt keçidi ilə bağlı dəyişkənlik kimi modellərin istifadəsini nəzərdə tutur. Aktivlər portfeli üzrə kredit riskinin qiymətləndirilməsi, ehtimal edilən xətalardan, əlaqəli zərər nisbətlərinin və kreditlərin çevrilməsi amillərinin daha çox qiymətləndirilməsini nəzərdə tutur.

Limitlər

Təşkilat, götürdüğü kredit riskinin səviyyələrini bir borcalana və ya borcalan qruplarına və coğrafi və fəaliyyət sektoru seqmentlərinə münasibətdə qəbul edilən risk məbləğinə məhdudiyət qoyaraq qurur. İstehsal və fəaliyyət sektoru tərəfindən kredit riski səviyyəsinə görə məhdudiyətlər rəhbərlik tərəfindən mütəmadi olaraq təsdiq edilir. Bu risklər dövrü olaraq izlənilir və illik və ya daha da mütəmadi şəkildə nəzərdən keçirilir.

Təşkilat fərdi borcalanlar üçün kredit limitlərini təsdiqləyən bir sıra kredit komitələri yaratmışdır. Kredit riskinin miqyasından asılı olaraq, korporativ müştərilərlə əməliyyatlar üzrə qərarlar Əsas Kredit Komitəsi və ya Kiçik Kredit Komitəsi tərəfindən təsdiq edilir. Komitələr həftəlik olaraq toplanır. Bəzi hallarda (məsələn, iri və ya əhəmiyyətli) kreditlər İdarə Heyəti və ya Direktorlar Şurası tərəfindən təsdiq edilir.

Müvafiq müştəri xidmətləri üzrə menecerlər tərəfindən tərtib olunmuş kredit ərizələri, kredit limitinin təsdiqi üçün müvafiq kredit komitəsinə verilir. Kredit riskinə məruz qalma, qismən, girovun alınması, həmçinin korporativ və şəxsi zəmanətlər vasitəsilə idarə olunur. Kredit riskinə məruz qalmaq üçün müştərilərin biznes və maliyyə göstəricilərinə əsaslanan strukturlaşdırılmış təhlil əsasında məsul şəxslər tərəfindən müntəzəm hesabatlar hazırlanır. Ödəmə qabiliyyətini itirmiş müştərilər ilə hər hansı əhəmiyyətli təsirlər İdarə Heyəti və ya Direktorlar Şurasına təqdim edilir və nəzərdən keçirilir.

Ehtimal olunan kredit zərəri (EOKZ) üzrə ölçümlər – anlayışlar

EOKZ, gələcək pul çatışmazlığının cari dəyərinin (kredit zərərlərinin orta çəkili dəyəri, verilmiş müddətə istifadə edilən müvafiq defolt riskləri ilə) ehtimal olunan təxminidir. EOKZ ölçüsü qərəzsizdir və bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi ilə təyin edilir.

Diskont dərəcəsi – hesabat tarixində ehtimal edilən zərərin indiki dəyərə endirilməsi üçün bir alətdir. Diskont dərəcəsi maliyyə aləti üçün effektiv faiz dərəcəsini (EFD) və ya onun təxmini uyğunlaşdırılmasını əks etdirir.

Ömürlük müddət – EOKZ-nin ölçülməsi üçün maksimal müddət. Sabit ödənişli lizinqlər üçün ömürlük müddət müqavilənin qalan müddətinə bərabərdir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri üçün bu, kreditin uzadılması üçün müəssisənin müqavilə öhdəliyi olan maksimal müqavilə müddətidir. Fiziki şəxslərə verilən kredit kartları üçün daxili statistikaya əsaslanır və bu 3 ilə bərabərdir.

Ömürlük EOKZ – maliyyə alətinin qalan ömür müddəti ərzində mümkün olan defolt hallarında baş verən zərərlər.

12 aylıq EOKZ – maliyyə alətləri üzrə defolt hallarının baş verməsi nəticəsində meydana çıxan EOKZ əks etdirən EOKZ-lərin bir qismi, maliyyə alətinin qalan müqavilə müddəti ilə məhdudlaşdıran hesabat tarixindən 12 ay ərzində mümkündür.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Proqnozlaşdırılan məlumat – hər bir portfel seqmenti üçün kredit riskinə və gözlənilən kredit zərərlərinə təsir edən əsas makroiqtisadi dəyişiklikləri ehtiva edən məlumat. 9 sayılı MHBS maddəsinə uyğun olaraq, EOKZ-nin qiymətləndirilməsində geniş konsepsiya, proqnozlaşdırılan məlumatları nəzərdən keçirməkdir.

Kredit Konvertasiya Əmsalı (KKƏ) – balansdankənar məbləğlərin müəyyən edilmiş müddətdə balans maddəsinə çevrilmə ehtimalı olduğunu göstərir. Bu, 12 aylıq və ya ömürlük dövr üçün hesablanı bilər. Həyata keçirilən təhlilə əsasında Təşkilat, 12 aylıq və ömürlük KKƏ-nin eyni olduğunu ehtimal edir.

Satın alındıqda və ya əldə edildikdə kredit üzrə dəyərsizləşmiş aktivlər (SƏKD) ilkin tanınmada kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmış maliyyə aktivləridir.

Aşağı kredit riskli maliyyə aktivləri – xarici reyting agentlikləri və ya müvafiq daxili reyting tərəfindən investisiya dərəcəsi verilmiş aktivlər, Azərbaycan Respublikası tərəfindən buraxılmış və manatla irəli sürülmüş borc alətləri, Azərbaycan Respublikasına məxsus şirkətlərə manat ilə verilmiş kreditlər. Maliyyə aktivlərinin öhdəliyin 30 gündən çox olması halında ilkin tanınma tarixindən etibarən kredit riskinə əhəmiyyətli dərəcədə artdıqları ehtimalı təkzib edilməmişdir.

Defolt və kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmış aktiv – Defolt vəziyyətində olan kredit aşağıda göstərilən meyarlardan birinə və ya bir neçəsinə cavab verdikdə, “kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmış” aktivin tərifinə uyğunlaşdırılmış hesab olunur:

- borcalanın müqavilə şərtləri üzrə ödənişləri 90 gündən artıq gecikdirməsi;
- Kredit 6 aydan az müddət əvvəl restrukturizasiya olunmuşdur və müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq ödənişlər 31-90 gündən çox gecikmişdir;
- Təşkilat borcalanın borcunu əhəmiyyətli zərər ilə satmağı düşünür (borcun əsas məbləğinin və hesablanmış faizlərin 5%-dən çoxu);
- Borcalanın xarici reytingi Caa2-dən aşağıdır;
- Təşkilat əsas şablon üzrə defolt reytinginə malik qrupda borcalanı təsnif etmişdir.

Əsas Kredit Komitəsi aşağıdakı ödəmə ehtimalının olmaması meyarlarına əsasən borcalanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş kimi tanıyır:

- Borcalan ödəmə qabiliyyətinə malik deyil;
- Borcalanın iflasa girmə ehtimalı yaranmağa başlamışdır;
- Borcalanın öhdəliklərini müvəffəqiyyətlə yerinə yetirməkdə çətinliklərini əks etdirən digər meyarlar.

Ardıcıl altı aylıq müddət ərzində heç bir defolt meyarlarına cavab vermədikdə, alət artıq defolt vəziyyətində mövcud hesab edilmir (yəni, defolt vəziyyətinin aradan qaldırılması).

Kredit Riskində Əhəmiyyətli Artım (KRƏA) – KRƏA qiymətləndirməsi fərdi və portfel əsasında həyata keçirilir. AD və ya DMGVƏD-də hesablanmış fərdlərə verilmiş kreditlər üçün, KRƏA aşağıda göstərilən şərtlərin monitorinqi əsasında fərdi şəkildə qiymətləndirilir. KRƏA-nın müəyyənləşdirilməsi üçün istifadə edilən meyarlar Təşkilatın rəhbərliyi tərəfindən uyğunluq üçün mütəmadi olaraq izlənilir və nəzərdən keçirilir.

Təşkilat maliyyə alətini aşağıda göstərilən kəmiyyət, keyfiyyət və ya dəstəkləyici meyarlardan birinin və ya bir neçəsinin yerinə yetirildiyi zaman KRƏA-ya uğraması kimi dəyərləndirir.

Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və hüquqi şəxslər tərəfindən buraxılmış istiqrazlar, banklararası əməliyyatlar və banklar tərəfindən buraxılan istiqrazlar üçün:

- 31-90 gündən artıq gecikdirilmiş;
- 6-30 gündən artıq gecikmiş və restrukturizasiya olunmuş;
- Monitorinqlər borcalanın maliyyə çətinlikləri olduğunu göstərir.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər üçün:

- 31-90 gün gecikdirilmiş;
- 6-30 gündən artıq gecikmiş və restrukturizasiya olunmuş;
- Yenidən maliyyələşdirilən kreditlər - borcalanın bütün kreditlərinin bir kreditdə təkrar maliyyələşdirildiyi xüsusi kredit növü;
- Problemlı kreditlər departamenti tərəfindən kreditin nəzarət siyahısına daxil edilməsi.

KRƏA meyarlarına artıq cavab vermədiyi və bunun ən az 6 ay davam etməsinə dair sübutlar olduqda, alət 1-ci Mərhələyə qaytarılır. Keyfiyyət göstəricisinə əsasən, risk 2-ci Mərhələyə köçürülmüşdürsə, Təşkilat göstəricinin mövcud olması və ya dəyişməsi dinamikasını izləyir.

EOKZ-nin ölçülməsi – qiymətləndirmə üsullarının təsviri

EOKZ-lər, ümumən, borcalanın kredit riskinin ilkin tanınmasından sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmış olub-olmamasından asılı olaraq, iki müxtəlif dövr üzrə defolt riskinə əsasən qiymətləndirilir. Bu yanaşma EOKZ ölçüsü üzrə üç mərhələli modeldə ümumiləşdirilə bilər:

- 1-ci Mərhələ: ilkin tanınma zamanı kredit zərərinə məruz qalmamış maliyyə aləti və onun kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmamışdır; zərərin ödənilməsi 12 aylıq EOKZ-lərə əsaslanır.
- 2-ci Mərhələ: ilkin tanınmadan sonra KRƏA-nın müəyyən edildiyi təqdirdə, maliyyə aləti 2-ci Mərhələyə köçürülmüş, lakin hələ də kredit zərərinə məruz qalmamışdır; zərərin ödənilməsi ömürlük EOKZ-lərə əsaslanır.
- 3-cü Mərhələ: maliyyə aləti kredit zərərinə məruz qalarsa, maliyyə aləti daha sonra 3-cü Mərhələyə köçürülür və zərərin ödənilməsi ömürlük EOKZ-lərə əsaslanır.

SƏKD maliyyə aktivləri üçün EOKZ həmişə ömürlük ölçülür (3-cü Mərhələ), buna görə hesabat tarixində Təşkilat yalnız ömürlük ehtimal olunan kredit zərərlərindəki məcmu dəyişiklikləri tanıyır.

Təşkilat EOKZ ölçülməsi üçün üç ayrı yanaşma həyata keçirə bilər:

- Fərdi əsasda qiymətləndirmə;
- Portfel əsasında qiymətləndirmə: fərdi əsasda, lakin eyni kredit riski parametrləri ilə təxmin edilən daxili reyting. (məsələn DE, DZYZ) eyni kredit riski reytingi və kredit portfelinin həmcins seqmentləri üzrə EOKZ hesablamaları zamanı tətbiq edilir;
- Xarici reytingə əsaslanan qiymətləndirmə.

Təşkilat hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlərin aşağıdakı növləri üzrə fərdi əsasda qiymətləndirmə aparır: vahid kredit riski xüsusiyyətlərinə malik kreditlər, fərdi əhəmiyyətli kreditlər və dəyərsizləşmiş kreditlər.

Təşkilat aşağıdakı növ aktivlər üzrə portfel əsasında qiymətləndirməni həyata keçirir: hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər və kreditlə bağlı öhdəliklər (standart kredit, ixtisaslaşdırılmış kreditlər, lizinq kreditləri və s.), qruplararası kreditlər, fərdi kreditlər və KOB-yə verilmiş kreditlər). Bu yanaşma portfelin borcalanın xüsusi məlumatlarına əsaslanan eyni xüsusiyyətlərə malik seqmentlərə birləşməsinə əhatə edir.

Təşkilat aşağıdakı kredit növləri üçün xarici reytinglər üzrə qiymətləndirmələr aparır: banklararası kreditlər, banklar, hüquqi şəxslər və suverenlər tərəfindən verilmiş borc qiymətli kağızları, suverenlərə verilmiş kreditlər.

Fərdi əsasda qiymətləndirmə prinsipləri – fərdi əsasda EOKZ qiymətləndirmələri hər bir nəticənin ehtimalına qarşı müxtəlif mümkün nəticələrə görə kredit zərərləri üzrə təxminlərini ölçülməsi ilə həyata keçirilir. Təşkilat hər bir kredit üçün ən azı iki mümkün nəticəni müəyyən edir ki, bunlardan biri belə bir ssenarinin ehtimalına baxmayaraq kredit zərərinə səbəb olur. Fərdi qiymətləndirmə əsasən Problemlı kreditlərlə iş departamentinin mütəxəssislərinin rəyi əsasında aparılır. Mütəxəssislərin hesabatları qalıqlar və faktiki zərərlər arasındakı fərqi azaltmaq üçün müntəzəm olaraq yoxlanılır.

BOKT “INTERNATIONAL” AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Portfel əsasında qiymətləndirmə prinsipləri – riskə məruzqalma mərhələsini qiymətləndirmək və kollektiv əsasda zərər ehtiyatını ölçmək üçün Təşkilat öz risklərini Təşkilat daxilində riskə məruz qalmalar kimi orta q kredit riski xüsusiyyətləri əsasında eyni xüsusiyyətlərə malik seqmentlərə birləşdirir. Xüsusiyyətlərə daxildir: müştərinin növü (məsələn, gəlir gətirən əmlak və ya lizin q şirkətləri), məhsul növü (kredit kartları və ya pul kreditləri kimi), kredit riski reytingi və ilkin tanınma tarixi.

Fərqli seqmentlər DE və DZYZ kimi kredit risk parametrlərindəki fərqləri əks etdirir. Qrupların uyğunluğu Risklərin idarə edilməsi departamenti tərəfindən dövrü olaraq izlənilir və nəzərdən keçirilir.

Ümumiyyətlə, EOKZ aşağıdakı kredit riski parametrlərinin birləşməsidir: DVRMQ, DE və DZYZ (parametrlərin tərifləri yuxarıda göstərilmişdir). EOKZ hesablanması üzrə ümumi yanaşma aşağıda göstərilmişdir. Bu yanaşma portfel əsasında qiymətləndirilmiş məhsullar üzrə və Təşkilatın həmin məhsul üzrə borcalanının xüsusi məlumatı əsasında kredit riski reytingi qiymətləndirməsi olan məhsul üzrə tətbiq oluna bilər. EOKZ növbəti 12 ay və ya ömürlük alətlər üzrə kredit riski parametrlərinin (DVRMQ, DE və DZYZ) proqnozlaşdırılması ilə müəyyən edilir. Bu üç komponent birlikdə artırılır və qalıq ehtimalı (yəni əvvəlki dövrdə ödənilmiş və ya defolt vəziyyətində riskə məruz qalmışdır) üzrə düzəliş edilir. Kredit riski parametrlərinin hesablanması qısa olaraq əsasları aşağıdakılardır.

DVRMQ-lər gözlənilən ödəniş profilinə əsasən müəyyən edilir ki, bu da məhsul növünə görə dəyişir:

- məhsulların və birməbləqli ödəmə kreditlərinin amortizasiyası üçün DVRMQ, borcalanın 12 aylıq və ya ömürlük əsasda borclu olduğu müqavilə ödəmələrinə əsaslanır.
- Məhsulların dövrüyyəsi üçün DVRMQ, defolt anına qalmış limitin gözlənilən istifadəsini nəzərə alaraq, cari istifadə edilmiş qalığın alınması və kredit konversiyası əmsalının əlavə edilməsi yolu ilə proqnozlaşdırılır.

EOKZ-lərin hesablanması üçün DE-nin iki növü istifadə edilir: 12 aylıq və ömürlük DE:

- 12 aylıq DE-lər – Defoltun növbəti 12 ay ərzində (və ya maliyyə alətinin qalan ömrü 12 aydan az olduqda) baş verməsi ehtimalı. Bu amil 12 aylıq EOKZ-ləri hesablamaq üçün istifadə edilir. 12 aylıq DE-nin qiymətləndirilməsi ən son mövcud tarixi məlumatlara əsaslanır və lazım olduğu təqdirdə gələcək perspektiv məlumatlar üçün uyğunlaşdırılır.
- Ömürlük DE-lər – Defoltun maliyyə alətinin qalan ömrü üzrə təxmin edilən baş verməsi ehtimalı. Bu amil ömürlük EOKZ-ləri 2-ci Mərhələ riskləri üzrə hesablamaq üçün istifadə edilir. Ömürlük DE-nin qiymətləndirilməsi ən son mövcud tarixi məlumatlara əsaslanır və lazım olduğu təqdirdə gələcək perspektiv məlumatlar üçün uyğunlaşdırılır.

Ömürlük DE-ni hesablamaq üçün, Təşkilat 12 aylıq DE-lərin miqrasiya matritslərinə əsasən ekstrapolyasiya edilməsi və tarixi defolt məlumatına əsaslanan ömürlük DE-nin əyrilik əmsalı kimi seqment və məhsul növündən asılı olaraq müxtəlif statistik yanaşmalardan istifadə edir. Ömürlük DE hesablamaları üçün, Təşkilat tarixi defolt məlumatları və defolt məlumatların mövcud olmadığı uzun müddətlər üçün isə trendlərin ekstrapolyasiyasından istifadə edir.

DZYZ, defolt riski ilə bağlı olaraq Təşkilatın yarana bilən zərərlə bağlı gözləntisini əks etdirir. DZYZ, məhsul, mərhələ, girovun və ya digər bu kimi kredit təminatının mövcudluğuna görə fərqli nəticələr göstərir. 12 aylıq və ömürlük DZYZ-lər, defolt hadisəsindən sonra gözlənilən əldə ediləcək vəsaitlərə təsir edən amillər əsasında müəyyən edilir.

DZYZ-nin ölçülməsinə yanaşma üç mümkün qrupa bölünə bilər:

- girovun özəl xüsusiyyətlərinə əsasən DZYZ-nin ölçülməsi;
- bərpa statistikasına əsaslanaraq portfel əsasında DZYZ-nin hesablanması;
- fərqli amil və ssenarilərdən asılı olaraq fərdi qaydada müəyyən edilmiş DZYZ.

BOKT "INTERNATIONAL" AÇIQ SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2024-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, Azərbaycan manatı ilə)

Daşınmaz əmlakın girov qoyulduğu kreditlər üçün Təşkilat DZYZ-ni girovun xüsusiyyətləri əsasında, məsələn, proqnozlaşdırılan girov dəyərləri, satış üzrə tarixi güzəştlər və digər amillər ilə hesablayır. Korporativ, pərakəndə, banklararası kredit portfelinin və korporativ istiqrazların xüsusi seqmentləri üçün DZYZ son mövcud statistik məlumatlara əsasən kollektiv əsasda hesablanır.

26 SƏHM ÜZRƏ MƏNFƏƏT

	31 dekabr 2024-cü il	31 dekabr 2023-cü il
Təşkilatın səhmdarı ilə əlaqələndirilən il üzrə xalis mənfəət	4,820,580	2,792,098
Səhm üzrə əsas və azaldılmış mənfəət məqsədilə adi səhmlərin orta sayı	8,000	6,500
Səhm üzrə mənfəət - əsas və azaldılmış	603	430

27 HESABAT TARİXİNDƏN SONRAKI HADİSƏLƏR

16 yanvar 2025-ci il tarixində Təşkilat 5,250,243 AZN məbləğində dividendlər elan etmişdir.

11 mart 2025-ci il tarixində səhmdar nizamnamə kapitalına 2,000,000 AZN məbləğində töhvə vermişdir.